

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

O mare sărbătoare culturală la Cluj

— Jubileul lui Zaharia Bârsan —

Cine nu cunoaște numele marelui nostru artist, care timp de 25 de ani a cutreerat întreg pământul Ardealului încălzind sufletul unui popor urgisit, amenințat în însăși ființa lui etnică de către niște stăpânitori, cari nu mai alegeau mijloacele de asuprire și de îngenunchiare? În aceste vremuri, când pușinii noștri ziarști înfundau temnițele Seghedinului, iar modestele noastre școli profesionale își închideau porțile, trupa ambulantă a lui Zaharia Bârsan se pornea pe platurile Ardealului și aduna în micile noastre orașe de provincie pe toți intelectuali români până la mari depărtări, făcându-i să uite pe câteva ore toată amărăciunea neamului nostru obidit. Cu câtă înflăcărare sorbeau aceștia curatul gralu românesc, care curgea ca mierea de pe buzele artiștilor.

Ce zile neuitate! Luni de-arândul — după plecarea artiștilor — vorba intelectualului nostru, care luase parte la aceste serbări, era înflorită cu părți din piesele jucate, ca aluziuni transparente la viitorul neamului nostru și cu ironii fine la adresa stăpânitorilor, cari nu ne lăsau să ne manifestăm așa, cum sufletul nostru o dorea.

Teatrul lui Zaharia Bârsan devenea astfel — pentru noi — o școală națională.

Frumoasa serbare ținută în ziua de 3 Maiu la Teatrul Național din Cluj, unde întreg Ardealul și-a arătat prinosul de recunoștință ce-i datorește lui Zaharia Bârsan, a fost o dreaptă răsplătire adusă omului, care ne-a înțeles durerile — din trecut, aducându-ne timp de 2 decenii -- de peste Carpații — pe atuncia înalți până la nori — cuvinte de îmbărbătare și raze calde de speranță pentru clipa când: Va bate ceasul.

Dăscălimea Sălajului — prin glasul meu — crează Măestrului zile îndelungate și-și exprimă nădejdea că și modesta noastră capitală — Zălaul — va avea bucuria să-l primească în turneul proiectat în vara aceasta cu atât mai vărtos, că orașul are una din cele mai frumoase săli de teatru din Ardeal, și — ne place a crede — și oameni înțelegători pentru năzuințele culturale și artistice ale Thaliei române.

Zălaul, 4 Maiu 1925.

Nicolae Nistor





Frații de cruce

(Geografia Țării-românești)

Cărțile de școală după-ce au fost aprobate de către Minister se pun în circulație și nimănui nu-i mai trece prin gând să supună lucrările noi unei critici obiective neoficiale pentruca lumea dăscălească să-și poată face o părere personală de valoarea didactică a fiecărui manual. Toată lumea, cred, este de acord, că și între cărțile revizuite de către comisia instituită de Minister se strecoară de multe ori cărți slabe, cari bucurându-se de această aprobare sacrosanctă fac concurență cărților bune mulțămită reclamei comerciale pe cari o fac librăriile. În astfel de împrejurări membrii corpului didactic, la începutul fiecărui an școlar, nici nu mai aleg cărțile și-și introduc în școlile lor cele dintâiu cărți aprobate pe cari le găsesc pe masa librarului.

Aceste erau reflecșiunile ce mi-le făceam cetind geografia Țării-românești scrisă de colegul Darius Pop dela Satu-Mare.

Iată, o carte — mi-am zis — care ar trebui pusă în mâna cât mai multor elevi, fiindcă ea nu mai este un conglomerat de numiri — orașe, munți, râuri, păduri, dealuri și șesuri — ca în geografiile noastre tradiționale, ci o serie încheată de povestiri frumoase, în cari se prinde — într'o limbă măiastră — pitorescul și bogația pământului românesc.

Doi copilași, orfani de războiu, cutreeră întregă țara. Iși câștigă pâinea cea de toate zile prin muncă cinstită astăzi descărcând mărfuri la o gară oarecare, mâine lucrând într'o grădină de zarzavaturi sau într'un

atelier de automobile dintr'un mare oraș industrial. Setoși de viață și bizuindu-se pe propriile lor puteri se luptă cu greutățile existenței și în cele mai grele împrejurări brațele lor tari — setoase de muncă — le asigură un trai liniștit, iar mila oamenilor o lasă pe seama slăbănogilor, cari se plâng la colțul stradelor de legea aspră a fatalității. Dela un capăt la celălalt al cărții, cântecul muncii străbate toate paginile ca o muzică plăcută, care desfătează sufletul și-l pregătește pentru faptă.

Acești eroi mărunți, cu mintea ascuțită de învățăturile aspre ale vieții, plini de interes pentru tot ce este nou, pentru tot ce le poate împărtăși o cunoștință, cercetează cu dragoste fabrici și ateliere; urcă munții să vadă vechile noastre mănăstiri pline de amintirile trecutului, coboară în adâncurile pământului să vadă cum se scoate sarea, aurul și petrolul și rămân uimiți de marile bogății ale țării noastre.

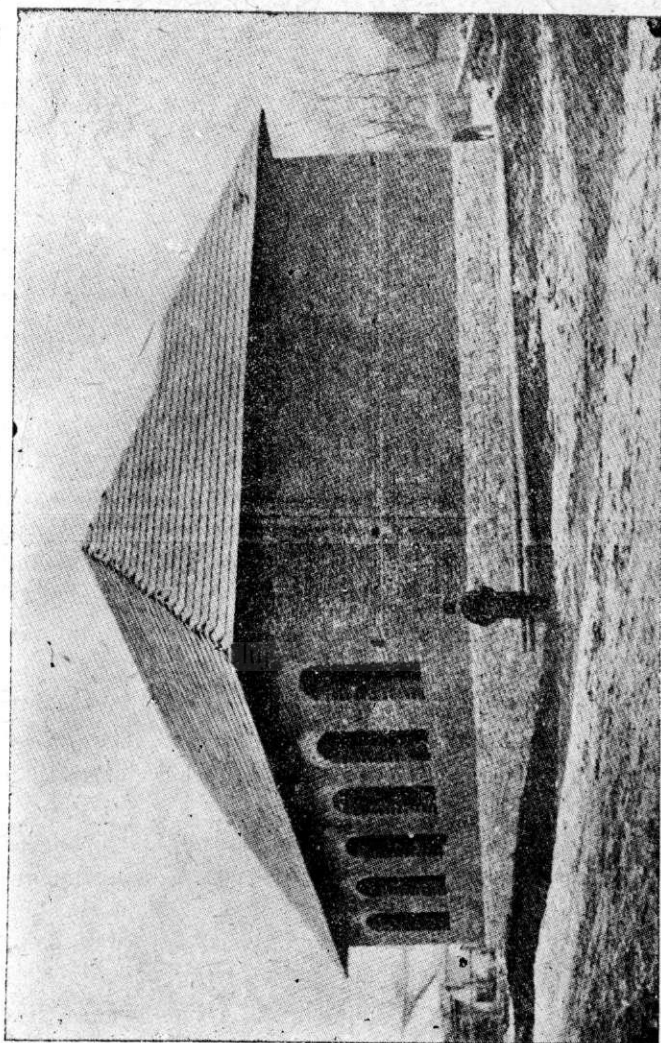
Intr'o formă plăcută materialul geografic se împletește cu cel istoric; după fiecare provincie tratată toate cunoștințele noi se recapitulează, se întovărășește cu desemnul geografic și fac din acest studiu arid — al geografiei — o pagină de literatură frumoasă în care pulsează cu o putere elementară: dragostea de pământul strămoșesc, de Rege și dragostea de muncă pusă în serviciul colectivității.

Poate de aceia marele nostru scriitor — A. Brătescu Voinești — s'a pronunțat așa de elogios asupra acestei cărți: „Lucrare minunată de bună, care merită să fie neapărat editată. E tot atât de bună ca lucrările lui Fabre: La chimie de Poncle Paul, La botanique de tante Aurore. Autoarul merită felicitări“.

Noi, nu mai adăugăm altceva decât că: învățătorii noștri s'o citească și să-i dea locul ce i-se cuvine în literatura noastră didactică.

Nicolae Nistor





Noile construcții școlare din jud. Sălaj
Școala primară de stat din comuna Biușca.

Edificiul este compus din 2 sale de învățământ și-o locuința învățătoarească. Lucrările făcute până în prezent costă 204.403.75 lei.

N. NISTOR,
secr. com. central.



Metodica specială a matematicii

Extras dintr'o conferință ținută cu ocazia ședinței cercului cultural
Treznea, în comuna Stâna

Mai înainte de-a mă apuca să vă expun subiectul, ce mi-a fost dat la ședința cercului nostru cultural în comuna Ciunărna, și care subiect este: „Metodica Matematicii“, țin a aduce mulțumiri Bunului Dumnezeu de harul ce ne-a dat, făcând ca Carpații, acel nedrept hotar să piară iar noi toți cei ce în inimă nutrim sentimente românești, să dăm mâna frățește și laolaltă să lucrăm pentru solidificarea culturală și economică a neamului nostru.

Deși acest subiect este cam aspru la pipăit mai ales pentru mine ca tânăr și numai de curând ieșit pe ogorul învățământului, totuși, sperând în frățeștile dvoastră sentimente, m'am prins a desvolta susnumitul subiect, atât cât puterile-mi intelectuale și cunoașterea misiunii mele îmi permite.

Vorbind de metodica matematicii la clasele primare, în minte trebuie să ne apară două științe, care laolaltă alcătuiesc matematica.

Aceste științe sunt: *aritmetica* și *geometria*. Eu voi vorbi pe rând despre fiecare.

Vorbind mai întâiu de aritmetică, voi face o mică descriere a trecutului acestei științe, voi scoate în evidență rolul acestei științe și voi încheia cu sfaturile, ce dela acei neadormiți stâlpi ai neamului, mi s'au stocurat în conștiință.

Aritmetica dela cuvântul grece Arithmos (număr) este știința numerilor, este arta de a calcula. Pitagora, marele înțelept al antichității (608 a. Cr. — 500 a. Cr.) insista să dovedească, că numerile cârmuiesc lumea.

Originea acestei indispensabile științe se pierde în negura vremurilor,

Pedagogul francez Compayre pune calculul mai presus decât scris cetitul și-i lucru just că țăranul nū are de calcul.

Fără să exagerăm, vom pune aritmetica pe un picior de egalitate cu scris și cetitul, câte trele constituind temelia școlai primare. Pe lângă importanța utilitară, aritmetica are o importanță tot așa de însemnată ca disciplină a sufletului. Orice copil sau om matur, ca să dobândească un adevăr matematic, trebuie să facă apol la rațiune. Prin acest exercițiu se dezvoltă puterea de reflecțiune, nota inteligențelor alese.

Văzând imensa importanță a aritmeticii în școală, în câteva cuvinte voi arăta și scopul acestei științe care este: 1) „Să pregătească pe copil pentru viață” și 2) „să-i ascută mintea”, și mă voi opri la „Rătăcirile trecutului și câteva voci reformatoare”. Predarea aritmeticei a fost totdeauna defectuoasă. Chiar în țările cu tradițiuni pedagogice, cu școale de mult înființate, cu educatori al căror nume vor ilustra pururea pe paginile pedagogiei chiar acolo aritmetica se preda după tipic. Spre ex., copilul recita destul de bine m. cu multiplii și submultiplii lui, dar când îi cerai să-ți arate un număr de cm., el se uita ca „vițelul la poarta noauă”. Acest fapt dovedește că exercițiul intuitiv era neglijat.

Contra tipicului în predarea aritmeticei s'au ridicat genii pe a căror frunte cu fală merită a sta cununa de laur.

Astfel a fost Marele Elvoțian Pestalozzi, care afirmă intențiunea în predarea aritmeticei și lasă neuitatul principiu: „Să conducem pe copil la intuițiune adevărată; dela aceasta la cugulare logică și apoi la calculure corectă”.

Vederile sănătoase ale lui Diesterweg (1794—1866) privitoare la predarea aritmeticei se rezumă în următoarele frumoase povețe metodico: „La orice lecțiune lucru de capetenie este claritatea, apoi învățarea (memorizarea) și în urmă aplicarea. Claritatea se câștigă prin intuițiune, deci intuițiunea înainte de toate. Regula trebuie scoasă din înțelegerea clară a exemplelor și exprimată în cuvinte precise. La fiecare lecție ideile premergătoare, trebuie să se aducă în legătură cu cele nouă”.

Predarea să fie astfel ca învățământul să fie trainic. Exercițiul oral să fie antemergătorul celui scris; iar exprimarea corectă să fie strict observată, căci atunci vom folosi la învățarea limbei materne. E bine să se obișnuiască elevii a-și forma însăși probleme potrivite cu materia tratată și înțeleasă.

Un alt personajin care a croit cale nouă predării aritmetice se consideră Grube. Grube scoase matematica de sub formalismul speciilor și, predând fiecare număr ca o individualitate matematică, face cu dânsul tot felul de operații posibile, așa ca toată atențiunea școlarului să se concentreze într'un întreg ca într'un individ.

Metodul lui Grube, deși ingenios, nu se poate aplica cu ușurință, deoarece reclamă prea multă vreme, și deci, a face conform părerilor lui Grube predarea numerilor dela 1- 100 cu cele 4 operațiuni, cât este pus în programa cls. I nu s'ar putea termina nici în 2 ani. Acest metod însă, a avut darul a atrage asupra-și atenția specialiștilor, cari și-au dat seama că pruncii învață mai ușor, dacă numerile sunt grupate în cercuri mici.

Acum după ce o'am expus atât pe cât a fost posibil, părerile câtorva voci reformatoare, îmi exprim regretul că aceste păreri n'au fost dela început aplicate cu atâta vigoare, spre a putea scutura, dela început, învățământul aritmetice din rătăcirile în care dăimni, și să facă școala din locas de tortură, în altar de lumină și înălțare sufletească, și mă voiu opri „*la câteva povete metodice*“.

În predarea aritmetice ca și în predarea mai tuturor științelor, arma ce trebuie să avem la noi este mai întâiu. „Exercițiu intuitiv“. Importanța exercițiului intuitiv în predarea aritmetice este incontestabilă și a preda aritmetica după tipic însemnază a dresa pe copii ca pe un papagal, iar nu a-l pregăti pentru viață.

Obiectele de intuit, adică materialul didactic, ni-l putem procura cu mare ușurință, din bețișoare, pietre, condeie, cărți, etc, dar mai ales mașina de socotit și în special cea ruscască, care se găsește mai întoate școalele noastre. În afară de acestea mai putem întrebuința diferite semne ca: liniuțe, puncte, cruciulițe, cercuri și chiar cuvinte.

Numerile abstracte auzite de copil sunt vorbe goale. Ca să înțeleagă cuprinsul lor, mintea trebuie să le prindă pe cale intuitivă. „Numai numerile“ zice Choumel „nu spun niciodată nimic aceluia ce, n'a numărat nici pietre, nici bile, ori alte obiecte“.

Un copil care cântă destul de bine ca: $3 + 4 = 7$, dacă l-ai pune să-ți spună un cuvânt cu 3 sau 4 sunete, ar rămâne cu gura căscată dacă atunci, când s'au predat aceste numere, nu a tras la mașina de socotit 3 sau 4 bile, sau n'a luat în mâna lui 3 sau 4 pietre, bețișoare, condeie etc. . . Acest fapt ne dovedește

că l-a predarea acestor numere nu s'a făcut uz, de ex, intuitiv și totdeauna ne învață că atunci când avem să predăm un ex. aritmetic să punem totdeauna în fața copilului obiecte concrete și apoi repetând întrebarea vom obține rezultatul dorit.

Astfel predând aritmetica vom vedea că copilul pricepe și apoi reține adică îndeplinește cele 2 condiții necesare unui învățământ.

Indemnați de ideile lui Grube, pedagogii au împărțit numerele în cercuri mai mici. Întrebuințarea obiectelor concrete poate depăși și de numărul 100. Astfel sub o formă atrăgătoare ce convine copiilor putem trata cele 4 operațiuni în cercul numerilor 1—100.

Pentru celelalte chestiuni aritmetice avem la îndemână alte obiecte ca: metrul, litrul, Kgr., cutii cubice, cilindrice și diferite forme geometrice.

Deși intuițiunea trebuie privită drept mijlocul cel mai sigur în predarea aritmeticii, totuși, ținând seamă că aritmetica este știința cea mai genetică, adică în ea se găsesc adevăruri care decurg unul din altul pe cale demonstrativă, nu trebuie să abuzăm de ea și atunci când rolul ei a încetat, ci să lăsăm mintea să-l dovedească pe cale rațională, căci atunci avem ocazie a o stimula spre a se ascuți și desvolta.

A doua povăță metodică este: „*Regula să fie extrasă și aplicată în probleme practice*“. Regulile impuse nelimpzite prin puterea problemelor, obosec mintea, rămân nepricepute, chinuiesc pe copil și nu-i dau nimic în schimb. „Învățarea prin reguli“, spune Spencer „trebuie osândită, căci dă numai părerea că omul știe ceva. Metoda care punc în fața spiritului produsul net al cugetării, fără să-l silească a cugeta singur e o metodă rea.

Trebuie să cucerești adevărurile generale, ca să-ți fie într'una și într'adevăr folositoare“.

Asupra problemelor ce întrebuințăm ar fi dat următoarele povțe: a) Să fie practice; b) E bine ca din când, în când problemele să conțină îndemnuri spre muncă, economie și bună purtare. c) Problemele să fie potrivite cu puterea intelectuală a copiilor,

Rezolvarea problemei este ocazia cea mai favorabilă spre a deprinde de copil a raționa. Fără concursul cugetării nu se poate pătrunde o problemă, oricât de ușoară ar fi ea.

Este o croare nescuzată a cerc copilului, deslegarea pro-

blemei, îndată ce am exprimat-o, căci după cum spune Domnul Ștefan Mihăilescu, mintea nu este o mașină de socotit, ca să potrivești doar numerile și din altă parte să ai rezultatul dorit; ea nu este decât o forță organică, ce nu poate lucra, decât în virtutea principiului său intim „legătura sau raportul dintre idei“. Pentru deplina rezolvare a problemei, se cere pricoperca ei, cauză pentru care întrebuițăm metoda, cu care de obicei se clarifică toate chestiunile și care este :

Analiza. Asupra unei probleme se fac două feluri de analize 1) *logică sau reală* și 2) *analiză aritmetică*. Problema astfel analizată devine înțeleasă și numai acum se poate cere elevilor s'o deslege. Problemele se pot deslega în două chipuri: oral și înscris. Ținând seamă, că în viață omul nu poate avea totdeauna condeiu și hârtie ca se rezolveze problemele în scris, o altă povată pe care trebuie s'o observăm în predarea aritmeticii este: „Calculul oral să precedă calculului scris“.

Și acum ținând seamă în predarea lecțiilor noastre de aceste trei adevăruri, predarea devine rațională, școlarul capătă claritate în judecată, siguranță și îndemânare în calcul. Cunoștința bine predată se conservă și mintea scapără. Cu aceasta aritmetică și îndeplinește și menirea-i formală ca și pe cea utilitară și acumă vom vorbi ceva și despre *Geometrie*.

Cuvântul Geometrie derivă, dela cuvintele grecești: *ge*=pământul și *metron* măsurătoare, adică măsurătoarea pământului,

Ea a luat naștere întâiu la Egipteni dela care a trecut la Greci, unde personagi ca un Tales din Miles, ce întrebuițea cizlomferința pentru măsurarea unghiurilor înscrise, ca Platon, care atât loc dete geometriei în școală sa, încât puse pe ușă inscripția: „Cine nu cunoaște geometria să nu păsească înăuntru“, ca Pitagora, care spune că totul a venit pe lume „cu număr, măsură și greutate“ Intre personagiile vechimii, care și-au consacrat vremea spre împământenirea acestei științe au fost: Euclide și Archimede.

Vedem dară, că această știință face progrese mari încă din cele mai depărtate vremuri și că minți alese și-au immortalizat numele, lucrând pe terenul acestei științe. Așa au fost: Galilen, Kepler, Descartes, Pascal, Huyghhens, Newton, Leibnitz, Lagrange Monge etc.

Cu toate că vedem că din cele mai vechi timpuri, minți luminate au lucrat pentru propășirea geometriei, totuși pedagogii

prea puțin au vorbit de ea și aceasta numai după vremea lui Rousseau, care în a treia parte a genialei sale lucrări, — „Emil“ — semnaleză folosul geometriei în educația copilului. Pestalozzi ocupă cel din tâiu pe copii cu formele lucrurilor în dorul de a desvolta dispozițiunile și puterile sufletești ale lor.

Vorbind de Pestalozzi, nu trebuie uitat meritul lui Fröbel care doritor de indentifica pe copil cu natura, pe motiv că ceea ce Dumnezeu a făcut omul să despartă, întemeie admirabilul său sistem de educație, în care cunoscutele sale daruri, puse în mâna copiilor, nu sunt decât niște figuri geometrice.

Pe când în țările civilizate, minți luminate se trudeau să facă loc geometriei în școala primară, la noi s'a făcut loc geometriei în școlile de specialitate. Prima încercare pentru a introduce cea această știință în școală se face în Moldova pe vremea domnitorului Constantin Moruzzi, de către eruditul Mitropolit Iacob Stamati. Aceasta încercare n'a avut succes, ci numai mai târziu, Gheorghe Asachi, sosind dela Roma, redesteaptă spiritul național, formă un curent binefăcător pentru școala românească și isbuti să înființeze o școală de Inginerie la Iași,

În Muntenia de abia în timpul lui Gh. Lazăr, când după faimoasa măsurare a grădinii banului Const. Bălăceanu, acesta convingându-se împreună cu ceilalți efori că și limba românească e aptă a servi ca limbă de predare și pentru științe mai înalte se deschise în anul 1818 prima școală de inginerie.

Vedem dară, cât de târziu a sosit ziua deschiderii porților școalei, pentru a se face loc geometriei și aceasta în școlile de specialitate, căci în școlile primare nu s'a îndrodus decât de câțeva vreme.

La început, datorită pregătirii superficiale a corpului didactic, geometria se învăța de către copil ca o poezie, dascălul nu făcea alta, decât sta cocoțat pe catedră și asculta; iar cu condeiul semna pe tăbliță, prin trageri de liniuțe, vorbele uitate, pentru ca să scadă nota cu un punct sau două sau să-i mângâie palma cu nelipsita nuia. Toată iscusința era să cânte regulile ca pe apă, făcând astfel ca geometria, știința cu un vast câmp de aplicare, să fie redusă la însirarea unor reguli anevoioase, a căror mecanizare își obosea dela început biata minte. De altfel cam ori unde predarea geometriei s'a făcut cam așa.

Scopul învățământului geometriei este ca și la aritmetică de 2 feluri: formal și material. Ca scop formal, prin înțelege-

rea teoremelor se desvoaltă și agerește mintea. Ca scop material mai ales pentru noi, Români are o importanță foarte mare. Pe copilul neamului nostru, îl așteaptă plugăria, rotăria, tâmplăria, dogăria ori alt meșteșug și deci are nevoie de studiul temeinic al geometriei.

Dacă vom cerceta istoria acestei științe, vom vedea că toți învățații care au lucrat pe ogorul acestei științe, au plecat dela observări precise. Pe de altă parte, ținând seama că inteligența e singura cale pe care mintea poate pricepe lucruri abstracte și poate forma noțiuni, se recomandă, ca cale indispensabilă în învățarea geometriei esc. intuitiv.

Observând cu precauțiune cubul, copilul poate pricepe toată sistemul geometrică; deacolo, învățând el ce este volum, suprafață, linie, punct, unghi.

Cu ajutorul unui fir subțire, al unui fir de care atarnă o greutate, cu al unui paiu ce pluteste pe suprafața unei ape, cu al unei cruci cu ajutorul fulgerului sau al ziczacului dela marginea unui râu, cu ajutorul marginilor unui tablou, al șinelor dela cale ferată, cu ajutorul unui ban, se dau pe cale intuitivă, noțiuni despre: linie, linie verticală, orizontală, perpendiculară, frântă, paralelă etc.

Materialul didactic ni-l putem procura cu mare ușurință. În schimbul acesta, copiii câștigă temeinic pe cale intuitivă, elementarele noțiuni de geometrie, care altă dată se credea că se învață înghesuindu-se în minte, definițiunile lor confuze și greoaie.

Tot pe cale intuitivă se pricepe și aflarea suprafețelor și a volumelor. *inducând reguli,*

Așa dară, o altă povăț ce trebuie respectată la predarea geometriei este *inducțiunea.*

După cum știm că nu trebuie să învățăm pentru școală, ci pentru viață, toate regulile și cunoștințele geometrice nu ne folosesc nimic dacă în viață nu le știm aplica. Deci pentru ca învățământul geometriei să fie încoronat de succes, pe lângă povețele date ca:

- 1) Instrucțiunea
- 2) Inducțiunea, este de recomandat și
- 3) Aplicarea.

Și acum, încheind conferința de azi, în minte să ne vină totdeauna aceste trei arme, căci cu ajutorul lor numai, putem face ca învățământul geometriei din arid să devină plăcut, atractiv.

Nicolae Zamfir,
moderator la Păuș.



Legea generală de pensuni

Iată textul definitiv al legii pensiilor, așa cum a fost votată de Parlament :

CAPITOLUL I.

Pensiuni pentru vechime de serviciu

Art. 1. — Funcționarii civili, militari și ecleziastici ai Statului, cari primesc o retribuțiune bugetară lunară, supusă la rețineri vărsate Casei Pensiilor, au dreptul la o pensiuine în modul și condițiunile prevăzute de legea de față.

Vor beneficia de această lege și funcționarii județelor și comunelor urbane dacă împlinesc obligațiunile legii de față.

Au de asemenea dreptul la pensiuine, în aceleași condițiuni, funcționarii instituțiilor de utilitate publică al căror buget se votează de Adunarea Deputaților, dacă aceste instituțiuni au adoptat și aplică legea statutului funcționarilor publici.

Art. 2. — Drepturile la pensiuinea pentru vechime de serviciu se pot dobândi când funcționarul a împlinit vârsta de pensiuine, sau chiar înainte de această vârstă, dacă a servit un timp de 35 ani împliniți.

Vârsta de pensiuine pentru funcționarii civili este de 57 ani, iar pentru funcționarii ecleziastici 65 ani.

Scoatere la pensiuine din oficiu pentru limită de vârstă se va face obligator conform statutului funcționarilor și legilor speciale de organizare.

Ofițerii și asimilații lor, pentru cari legea poziției ofițerilor fixează o etate mai mică de 57 ani, vor fi înscriși la pensiuine pe data trecerii lor în rezervă sau în retragere, fără ca vârsta acestora să se poată scobori mai jos ca : 50 ani pentru ofițerii inferiori, 54 ani pentru maior și 56 ani pentru locot.-colonei.

Reangajații din armată și jandarmii vor putea fi înscriși la pensiuine la împlinirea vârstei de 45 ani.

Vârsta militarilor va fi aceea cu care se găsesc înscrisi în controalele armatei.

Sunt scutiți de condițiunea vârstei :

a) Locot.-coloneli, coloneli și generalii demisionați, dacă vor avea 30 ani serviciu efectiv ;

b) Mecanicii conducători de locomotive, când vor fi împlinit 25 ani serviți efectiv fie ca mecanici, fie ca fochiști pe locomotive.

Art. 3. — Funcționarul retras din serviciu înainte de pensiuine sau termenul de serviciu, prevăzute de art. 1 și nu a mai revenit în funcțiune, păstrează dreptul său la pensiuine pentru anii serviți, cu condițiunea de a avea cel puțin 25 de ani de serviciu.

Femeia funcționară cu cel puțin un copil, beneficează de același drept, dacă a avut cel puțin 15 ani de serviciu.

În aceste cazuri, drepturile lor se stabilesc, potrivit dispozițiunilor legii de față, când vor împlini vârsta de pensiuine, sau la data decesului, pentru urmașii lor.

Art. 4. Se socotește ca timp util pentru regularea drepturilor la pensiuine numai durata de serviciu a funcționarului pentru care i s'a făcut rețineri, precum și aceea pentru care prezenta lege autoriză a se versa ulterior reținerile.

Fracțiunile mai mici ca 6 (șase) luni se vor neglija, iar cele mai mari sau egale cu 6 (șase) luni se vor întregi la un an, dacă funcționarul are cel puțin 10 ani de serviciu cu rețineri.

Timpul efectiv de mobilizare, din perioada de război, se va socoti îndoit în calculul pensiuinii. Se consideră ca perioada de război, intervalul de timp dela data trecerii armatei pe picior de război fixată prin decretul de mobilizare și până la data trecerii armatei pe picior de pace, fixată printr'un alt decret de demobilizare.

Art. 5. — Timpul servit în armată ca grad inferior în termen sau ca reangajat este socotit ca timp util de pensiuine pentru jandarmii, reangajați din armată, precum și pentru ofițerii și asimilații lor.

Pentru funcționarii civili se va socoti numai timpul servit ca reangajat.

Timpul petrecut ca personal navigant în aeronautica militară se va considera ca fiind servit în război.

Ofițerilor li se va socoti ca ani de serviciu pentru pen-

siune și anii de școală dela depunerea jurământului mai puțin un an corespunzător serviciului militar obligator al tinerilor cu termen redus.

Art. 6. — Nu se socotește ca timp util la pensiuine :

1. Timpul de concedii care trece peste a douăzecea parte din timpul servit cu retribuțiunea. Acest timp de concedii se calculează adunându-se din fiecare an timpul ce trece peste două luni de concediu, afară de concediile cari au fost acordate, pentru însărcinări sau pentru studii de perfecționare, cu autorizația Statului, date în cazuri bine motivate și cu obligațiunea de a continua în urmă serviciul, sau pentru îndeplinirea unui mandat legislativ pe timpul exercitării mandatului ;

2. Timpul de disponibilitate pentru ofițeri, afară de disponibilitate din oficiu de cel mult șase luni, acordată o singură dată pentru caz de boală,

Art. 7. — Timpul servit de funcționarii publici se va constata prin certificate eliberate pe baza cazierelor de serviciu prevăzute în legea pentru statul funcționarilor de serviciu unde funcționarul a exercitat ultima sa funcțiune, iar pentru militari după controalele armatei.

Art. 8. — Pentru funcționarii cari îndeplinesc funcțiuni ce prin natura lor le pune viața în primejdie sau le istovește mai de vreme puterile, se acordă o reducere a vârstei de pensiuine și o sporire a timpului util de pensiuine, egale cu o treime din timpul petrecut efectiv în acele funcțiuni, fără ca reducerea să poată trece peste trei ani, iar sporul peste cinci ani.

Enumerarea acestor funcțiuni se va face limitativ prin regulamentul legii de față într'un tablou propus de consiliul de administrație al Casei Pensiuinilor și aprobat printr'un jurnal special al Consiliului de Miniștri.

Art. 9. — Drepturile la pensiuine pentru vechime de serviciu se stabilesc precum urmează :

Pentru un serviciu de 10 ani împliniți, 25 la sută din media salariilor de bază primite în cei din urmă trei ani de serviciu, iar pentru fiecare an servit peste termenul de mai sus se va adăuga un spor de 3 la sută din aceeaș medie, până la 35 ani.

La stabilirea pensiuinii, fracțiunile mai mici ca un leu se lasă la o parte.

Se exceptează :

a) Reangajații din armată și jandarmii, cari vor primi ca

pensiune pentru 15 ani de serviciu 50 la sută din media soldelor din cei din urmă trei ani de serviciu, iar pentru fiecare an servit peste termenul de mai sus se va adăuga un spor de 5 la sută din aceeași medie, până la 25 ani;

b) Mecanicii conducători de locomotive, cari vor primi ca pensiune media întrecută a salariilor din cei din urmă trei ani de serviciu, când vor fi împlinit 25 ani serviți efectiv în asemenea funcțiuni.

Art. 10. — Maximul pensiunii lunare socotit la salariul de bază este 2.000 lei; în caz când suma ce ar reveni după calculul prevăzut de art. 9 ar fi mai mare ca 2.000 lei, se va acorda un spor de 50 la sută din plusul cu care această sumă întrece 2.000 L.

Acest spor împreună cu maximul nu vor putea întrece media retribuțiunii celor din urmă 3 ani și nu va putea fi mai mare, în nici un caz, ca 3.000 lei lunar.

Art. 11. Funcționarii cu un salariu până la 500 lei lunar, după un serviciu de 35 ani împliniți, vor primi o pensiune egală cu ultima retribuțiune.

CAPITOLUL II.

Pensiuni pentru infirmitați

Art. 12. — Când un funcționar public a căpătat o infirmitate sau o rănire care îl face impropriu serviciului, el dobândește drept la pensiune, oricare ar fi etatea sa, în condițiunile următoare;

a) Când infirmitatea s'a produs în timpul, dar nu din cauza serviciului, dreptul la pensiune este acel prevăzut de art. 9;

b) Când infirmitatea s'a produs în timpul și din cauza serviciului, și face pe funcționar impropriu pentru orice serviciu public, pensiunea va fi de 40 la sută din ultima retribuție pentru un timp servit până la 10 ani, sporită cu 3 la sută pentru fiecare an ce trece peste acest termen;

c) Când infirmitatea, produsă în timpul și din cauza serviciului, îl face pentru totdeauna neapt de orice fel de muncă, pensiunea se va stabili după normele dela aliniatul precedent, sporindu-se timpul servit cu 5 ani, fără ca această pensiune să fie mai mică de 75 la sută din ultima retribuțiune;

d) În cazurile riguros constate, când infirmitatea, care face pe funcționar neapt la orice fel de muncă, este urmarea unui accident întâmplat în serviciu sau a unui act de devotament

prin expunerea vieții în interesul public, pensiunea va fi egală cu ultima retribuțiune.

În nici unul din cazurile prevăzute la punctele b, c și d pensiunea nu va putea fi mai mare ca ultima retribuțiune și nu va întrece maximum prevăzut de art. 10.

Art. 13. — Ofițerii și asimilații lor reangajații și jandarmii, precum și personalul navigant din aeronautica militară, vor primi, pentru infirmități incurabile căpătate în timpul și din cauza serviciului comandat în timp de pace, o pensiune egală cu solda gradului avut la data punerii în retragere.

Cazurile de serviciu comandat în timp de pace se vor fixa prin regulamentul legii de față.

Art. 14. — Constatarea infirmităților se va face prin încheiere de proces-verbale, de o comisiune medicală județeană compusă din medicul curant al infirmului un medic delegat al Casei Pensiunilor, medicul primar de județ și un delegat al Casei Pensiunilor sau administratorul financiar. În caz de paritate comisiunea se va completa cu un medic specialist.

Pentru funcționarii căilor ferate, medicul primar de județ va fi înlocuit cu un medic delegat al direcțiunii generale a căilor ferate.

Dacă medicul curant este unul din medicii mai sus desemnați, spre a face parte din oficiu în comisiune, va fi înlocuit printr-un medic desemnat de inspectorul sanitar al circumscripției sau de serviciul sanitar.

Pentru militari, în timp de pace, constatarea infirmităților se va face de comisiuni mixte, alcătuite din membrii comisiunilor medico-militare, medicul delegat al ministerului finanțelor și un delegat al Casei Pensiunilor.

Art. 15. — Drepturile la pensiune pentru infirmități încep dela data punerii în retragere din oficiu. În acest scop, funcționarii sunt obligați să ceară constatarea infirmității lor în termen de cel mult 3 luni dela data punerii în retragere, sub pedeapsa pierderii drepturilor ce decurg din asemenea infirmități.

Cercerea se poate face și de serviciul cărui aparține funcționarul, sau de oricare membru al familiei sale.

În caz de punere la retragere din oficiu pentru infirmități, funcționarul va fi înștiințat despre aceasta de autoritatea de care depinde, cu 3 luni de zile înainte.

Înștiințarea autorității va fi comunicată și Casei generale a Pensiunilor în vederea stabilirii pensiunii.

Art. 16. — Pentru cazurile prevăzute de art. 12, alin. a din prezenta legi și art. 23 din legea pentru statutul funcționarilor publici, adică atunci când autoritatea în serviciul căreia se află funcționarul găsește că acesta nu mai este apt pentru serviciu punerea în refragere se va face normele stabilite de statut.

Autoritatea de care depinde funcționarul va cere la timp Casei pensiunilor convocarea comisiei medicale.

Art. 17. — Regulamentul acestei legi va prevedea actele ce urmează a se depune din partea funcționarului infirm pentru instituirea comisiei medicale, precum și actele necesare comisiei regionale de pensiuni, când cauzele cari au provocat moartea se constată după cercerea urmașilor.

Actele depuse de urmași vor servi de bază comisiei de pensiuni pentru cazurile de moarte și caracterizarea lor din punct de vedere al aplicării prezentei legi.

CAPITOLUL III.

Art. 18. — Văduva și copiii legitimi sau legitimați ai funcționarului sau pensionarului încetat din viață au dreptul la pensiuine în condițiunile următoare :

a) Văduva care a trăit cu soțul său ca funcționar până la 2 ani va primi 26% din pensiunea convenită soțului, cu un spor de 8% pentru fiecare an de căsătorie în plus până la 5 ani.

Când văduva va avea 15 ani de căsătorie cu soțul său dreptul văduvei se majorează la 60% iar când va avea 30 ani de căsătorie, la 70% din pensiunea convenită soțului ;

b) Copiii minori ai soțului vor primi : un copil 20% din pensiunea părintelui, doi copii 30% iar trei sau mai mulți 50%. Pensiunea copiilor se împarte egal între toți copiii,

Dacă pensiunea văduvei împreună cu pensiunile minorilor întrec pensiunea ce s'ar fi convenit autorului, partea cu care va trece aceste drepturi se va scădea din dreptul văduvei.

Art. 19. — Când din diferite cauze, copiii minori a funcționarului sunt puși sub totele diferite, pensiunea văduvei se va reduce la jumătate din drepturile sale, iar diferența se va adăugi la pensiunea copiilor.

Art. 20. — Orfanii de tată și de mamă au dreptul la pensiuinea după cum urmează :

Un singur copil, 50% din pensiunea convenită autorului său ; 2 copii, 75% ; iar trei sau mai mulți, întreaga pensiuinea.

Orfanii ai căror părinți au fost ambii funcționari, au dreptul la pensiunea cea mai mare și în proporțiunile arătate mai sus. Copiii a căror mamă se va remărita se vor trata ca orfani.

Art. 21. Copiii femeii funcționare au dreptul la pensiune pe urma mamei lor, în condițiunile prevăzute la art. 20, chiar dacă sunt copii naturali.

Art. 22. — Văduva are drept la pensiune până la moarte sau până la remăritare.

Copiii de ambele sexe au drept la pensiune până la etate de 18 ani împliniți. În caz când aceștia sunt în continuare de studii sau nu au posibilitatea de a se întreține singuri, vor primi pensiunea până la 21 ani împliniți.

Fetele căsătorite înainte de etatea de 18 ani vor primi dreptul lor de pensiune numai până la data căsătoriei.

Art. 23. — Când un funcționar a încetat din viață în urma unui accident datorit serviciului său din cauza infirmităților dobândite în timpul și din cauza serviciului, drepturile văduvei și ale copiilor se stabilesc în condițiunile prevăzute în prezenta lege.

Art. 24. — Văduva unui funcționar sau pensionar cu drept la pensiune, dacă ea însăși are drept la pensiune ca fostă funcționară, nu va putea cumula cele două pensii; va avea însă dreptul la pensiunea cea mai mare.

Pensiunea văduvei se poate totuși cumula, cu aceea a soțului când fiecare din aceste două pensii sunt mai mici ca 500 Lei lunar.

Dacă văduva are copii, drepturile copiilor minori prevăzute la art. 18 se vor lua din pensiunea cuvenită tatălui.

Art. 25. — Văduva nu are drept la pensiune dacă celebrarea căsătoriei s'a făcut după înscrierea la pensiune a soțului.

Când însă femeia s'a căsătorit cu un pensionar, ieșit la pensie înainte de vârsta de 57 ani din cauză de infirmități sau pentru vechime de serviciu în cazurile prevăzute de art. 2, în. 4 ca are dreptul la pensiune dacă a conviețuit cel puțin 10 ani cu soțul său.

CAPITOLUL IV.

Ajutoare.

Art. 26. Funcționarul care, mai înainte de a fi împlinit 10 ani de serviciu cu rețineri la pensiune, va fi pus în retragere din oficiu pentru cauză de boală contractată în timpul însă nu

din cauza serviciului, dar care-l pune în imposibilitate de a mai îndeplini vre'un serviciu public, dacă nu are avere care să dea posibilitatea de trai, va avea drept la un ajutor unic în condițiunile specificate mai jos.

Dacă a servit până la 5 ani inclusiv cu rețineri la pensiune, ajutorul va fi egal cu salariul pe un an, socotit la leafa bugetară ultimă fără accesorii, ce a primit funcționarul; iar dacă a servit în aceleași condițiuni delă 5 până la 10 ani exclusiv, ajutorul va fi egal cu salariul pe 2 ani, socotit la leafa bugetară ultimă fără accesorii. Aceste ajutoare se vor servi trimestrial la începutul fiecărui trimestru.

În caz de punere în retragere pentru tuberculoză științificeste constată, ajutorul va fi egal cu salariul pe trei ani, din cari 2 ani se vor plăti din fondul pensiilor, iar un an din bugetul Statului, ori cari ar fi anii de serviciu.

Art. 27. — În cazul când infirmitatea ar dispărea înainte de împlinirea termenelor prevăzute mai sus ajutorul încetează.

În asemenea cazuri timpul ce va servi ulterior se va socoti la pensiune și se va adăuga la anii serviți anterior dacă pentru acest timp se varsă reținerile cuvenite.

Constatarea infirmităților se va face de către comisiunea medicală în modul și condițiunile prevăzute în prezenta lege pentru pensiunile de infirmități.

Art. 28. — Urmașii funcționarului care a încetat din viață mai înainte de a fi împlinit 10 ani de serviciu cu rețineri la pensiune, și nu au avere, vor avea drept odată pentru totdeauna la ajutorul care s'ar fi cuvenit soțului sau autorului lor, astfel:

Văduva funcționarului fără copii minori va primi 50 la sută din ajutorul ce s'ar fi cuvenit soțului, iar dacă are unul sau mai mulți copii minori, întregul ajutor;

Un orfan minor 50 la sută din ajutorul cuvenit părintelui, iar doi sau mai mulți, întreg ajutorul.

Art. 29. — În caz de moarte a pensionarului, familia, sau în lipsa acesteia, persoana care a îngrijit de înmormântarea sa, are drept la un ajutor de înmormântare egal cu de 3 ori pensiunea lunară cu accesorii a defunctului pensionar.

Art. 30. — Cererile pentru asemenea ajutoare se vor adresa Casei Pensiunilor, care va hotări asupra fiecărui caz în parte.

CAPITOLUL V.

Stabilirea și plata pensiilor

Art. 31. — Constatarea, transmiterea și rectificarea drep-

turilor la pensie se vor face de comisiunile regionale de pensii întocmite după cum se prevede mai jos.

Cererea de înscriere la pensiune se va face astfel :

a) Pentru cazurile de infirmitate și limita de vârstă, cererea se va face obligator de autoritatea căreia aparține funcționarul, cu două luni înainte de punerea sa în retragere ;

b) Pentru vechime de serviciu când funcționarul se retrage de bună voie și îndeplinește condițiile legii pentru a avea drept la pensiuă, va fi dator a face cerere de înscriere cu două luni înainte de data când voește a se retrage ;

c) Urmașii funcționarului sau al pensionarului vor trebui să facă cererea de înscriere la pensiune în termen de 6 luni dela data decesului soțului sau părintelui lor, iar în cazul când pretinde că moartea s'ar datori serviciului, în termen de 3 luni.

Art. 32. — Înscirerea drepturilor la pensiune pentru infirmități se va face pe prima zi a lunii următoare aceleia în care a încetat plata salariului, iar pentru soție și urmași înscrierea la pensiune se va face pe prima zi a lunii următoare decesului, dacă cererile au fost făcute în termenele arătate mai sus. În caz contrariu, înscrierea se va face cu începere dela data cererii.

Dacă cei în drept a reclama pensiunea nu au făcut cererea în termen de 5 ani dela data de când aucau dreptul de pensiune, conform dispozițiilor de mai sus, dreptul de pensiune rămâne prescrist.

Pentru minori acest termen poate fi prelungit până la împlinirea vârstei de 18 ani, iar pensia va curge din momentul cererii.

Actele necesare pentru înscrierea la pensiune se vor prevedea prin regulament.

Art. 33. — În cazurile prevăzute de art. 31. alin. a, autoritatea este obligată a continua plata salariului până la data punerii funcționarului în retragere, iar pentru cazurile prevăzute de acelaș articol, alin. c. Casa Pensiunilor va acorda urmașilor o pensiune provizorie sub formă de avans, pentru 3 luni dela data decesului soțului sau părintelui.

Art. 34. — În circumscripția fiecărei Curți de apel va funcționa câte o comisiune regională de pensii. Aceasta comisiune va avea reședința în orașul unde judecă Curtea de apel, iar competența ei va fi redusă numai la judecata cererilor făcute de funcționarii din județele din circumscripția Curții de apel sau de urmașii lor.

Art. 35. — Comisiunea regională de pensii se va compune din: un consilier al Curții de apel respective ca președinte, care va fi ales de completul Curții: un delegat al ministerului finanțelor, un delegat al Casei pensiunilor, un delegat al ministerului de război și un delegat al consiliului județean din localitate.

Comisiunea va putea, în cazuri excepționale și pentru lămurirea sa, să cheme reprezentanții specialiști ai administrațiunii din care face parte funcționarul.

După un an de la aplicarea acestei legi, și în urma propunerii consiliului de administrație al Casei generale a pensiunilor, Consiliului de miniștri va putea hotări, printr'un jurnal, înlocuirea comisiunilor regionale de pensii prin comisiuni județene de pensii alcătuite din: un judecător ales de completul tribunalului ca președinte; un delegat al ministerului finanțelor, un delegat al Casei generale de pensii, un delegat al ministerului de război și un delegat al consiliului județean.

Competința acestei comisiuni va fi pe teritoriul județului respectiv.

În acest caz, toate atribuțiunile comisiunilor regionale de pensii trec asupra comisiunilor județene de pensii.

Art. 36. — Această comisiune va judeca fără citarea părților și numai pe baza actelor prezentate de cel în drept, care, de va voi, le poate însoți și de un memoriu în scris.

În caz când comisiunea ar avea nevoie de lămuriri, va putea să cheme și părțile.

Hotărârea sa va fi dată cu majoritate de trei și va fi motivată în drept și în fapt.

Art. 37. — Hotărârile comisiunilor de pensii se vor putea ataca de ambele părți cu apel înaintea Comisiunii centrale de pensii în termen de 60 zile de la comunicare.

Termenul de apel, pentru Casa generală de pensii, va începe să curgă de la data primirii dosarului de la Comisiunea regională de pensii.

Această comisiune va avea reședința în București și va fi compusă din: un consilier al înaltei Curți de Casație ca președinte, ales de secțiunile I și II ale înaltei Curți întrunite, un delegat al ministerului finanțelor, un membru al consiliului superior administrativ și un delegat al ministerului de război.

Art. 38. — Delegațiunile, atât ale membrilor din Comisiunea

Centrală de pensii, cât și ale membrilor din comisiunile regionale de pensii, aleși sau propuși de autoritățile respective, sunt pe trei ani și se vor da prin decret regal.

Membrii acestor comisii vor avea drept la o diurnă pentru fiecare ședință care se va fixa de Casa Penșunilor.

Art. 39. — Cererea de apel va trebui să fie motivată, va putea fi însoțită de un memoriu scris și va fi adresată președintelui Comisiei centrale, arătându-se domiciliul. Nearătarea motivelor va atrage de drept nulitatea cererii.

Comisiunea centrală va judeca fără citarea părților, ea va avea în vedere numai actele depuse la prima instanță și memoriile prezentate de părți. Completul de judecată va putea fi format și cu trei membri, iar deciziunea va trebui să conțină părerea majorității comisiei.

Art. 40. — Deciziunile comisiei centrale vor putea fi atacate cu recurs de părți în termen de 30 zile libere de la comunicarea înaintea Curții de Casație, secția III. Cererea de recurs va conține arătarea domiciliului și va fi însoțită de motivele de recurs. Fără arătarea motivelor de recurs depuse în termen, cererea de recurs va fi nulă de drept.

Motivele de recurs ce se pot invoca sunt acelea prevăzute în legea Curții de Casație. Inalta Curte nu va putea sub nici un cuvânt intra în cercetarea faptelor, cari vor rămâne așa cum au fost constatate și apreciate de comisiunea centrală.

Art. 41. — Inalta Curte de Casație va judeca potrivit legii sale organice cu citarea părților și cu debateri orale. Părțile se vor prezenta personal, prin procurator sau prin avocat.

În caz de casare, afacerea se va trimite din nou înaintea Comisiei centrale, care va trebui să se conforme deciziei Inaltei Curți. Inalta Curte va judeca și în absența părților după motive sau memoriile depuse; deciziunile sale se vor da fără drept de opozițiune.

Art. 42. — Deciziunea comisiei regionale de pensii rămasă definitivă are autoritatea lucrului judecat.

Dacă se constată în urmă erori de fapt cu privire la timpul servit, la persoana sau capacitatea ei, la vârstă și retribuțiune erori provenite din cauza actelor ce s'au avut în vedere la, lichidare și cari se vor constata greșite sau false, deciziunile comisunilor regionale de pensii rămase definitive prin neapelare

și deciziunile Comisiunii centrale se vor revizui atât după cererea pensionarului, cât și a Casci Pensiunilor.

Termenul de revizuire va fi de 60 zile dela descoperirea greșelii sau falsului în acte.

Toate cererile de revizuire se vor adresa Comisiunii centrale care singură va avea căderea a judeca asemenea cereri.

Comisiunea centrale va judeca potrivit dispozițiunilor dela art. 39., iar deciziunea ei va putea fi atacată cu recurs în termen de 30 zile dela comunicare.

Inalta Curte va judeca după aceeaș procedură ca cea prevăzută la art. 41.

Efectele deciziunii de revizuire se vor întinde și în trecut, de va fi cazul, până la data înscrierii prevăzută în deciziunea revizuită.

În cazuri de revizuire, Casa Pensiunilor va putea, prin deciziunea consiliului de administrație, să suspende, în total sau în parte, plata pensiunii.

Art. 43. — Când din eroare un pensionar ar fi înscris de două rânduri de acte, ultima deciziune va fi nulă.

Anularea ei se va face de către Comisia centrală, care va judeca după regulile arătate mai sus.

CAPITOLUL VI.

Organizarea administrativă și financiară a casei generale de pensiuni

Art. 44. — Administrația generală a pensiilor va forma o instituțiune deosebită, care va funcționa pe lângă Departamentul Finanțelor sub autoritatea ministrului și cu denumirea de „Casa generală de pensiuni a funcționarilor publici.”

Art. 45. — Conducerea și administrația acestei Case sunt încredințate unui consiliu de administrație.

Consiliul de administrație se compune din 13 membrii numiți prin Decret Regal, pe termen de patru ani, în urma propunerii Ministrului finanțelor și anume :

1. Un senator delegat al Senatului;
2. Un deputat delegat al adunării Deputaților;
3. Un delegat al Ministerului de Justiție din consiliul superior al magistraturii;
4. Un delegat al Ministerului de Interne din consiliul superior administrativ :

5. Un delegat al Ministerului de Comunicații după propunerea consiliului de administrație al C. F. R.

6. Un delegat al Ministerului de Instrucțiune, membru în consiliul general al instrucțiunii;

7. Un delegat al Ministerului Cultelor din clerul superior;

8. Un general activ delegat al Ministerului de Război;

9. Un director delegat din consiliul general al Băncii naționale;

10. Directorul general al Contabilității Publice a Statului sau un alt delegat al Ministerului Finanțelor;

11. Un specialist în asigurări delegat de Ministerul Muncii;

12. Doi pensionari aleși de consiliul de administrație al Casei Pensiilor, confirmați de Ministrul Finanțelor.

Mandatele expirate pot fi reînnoite și se păstrează atâta timp cât va avea situația care îl desemnează de a participa în consiliu.

Art. 46. — Consiliul de administrație are un președinte și un vice-președinte.

Președinte este numit de ministrul finanțelor dintre membrii consiliului, iar vice-președintele este ales de consiliu din sânul său.

Art. 47. — Directorul general se numește de ministrul finanțelor după propunerea consiliului de administrație. În caz când este funcționar de carieră, va beneficia de dispozițiunile statutului. Numirea și revocarea lui se va face după propunerea consiliului de administrație.

Art. 48. — Consiliul de administrație va delega un membru din sânul său, care împreună cu președintele și cu directorul general vor alcătui comitetul de direcție. Atribuțiunile acestui comitet se vor fixa de consiliul de administrație.

Art. 49. — Consiliul de administrație este convocat cel puțin de două ori pe lună de președinte sau, în numele acestuia, de directorul general, care va lua parte la ședință, având însă numai vot consultativ.

Ministrul finanțelor poate lua parte la ședințele consiliului, în acest caz el prezidează consiliul.

Consiliul de administrație lucrează în fiecare ședință cu majoritatea membrilor cel compun și decide cu majoritatea absolută a membrilor prezenți. În caz de paritate, votul președintelui decide.

Art. 50. — Atribuțiunile consiliului de administrației sunt :

a) Supraveghează și controlează administrația și bunul mers al Casei ;

b) Aprobă bugetul Casei după propunerea comitetului de direcție ;

c) Se pronunță asupra oricărei cereri de credit necesar Casei și de întrebuintare a fondurilor ;

d) Avizează asupra împrumuturilor Casei cu autorizarea Consiliului de miniștri, dată pe baza referatului Ministrului Finanțelor.

e) Avizează asupra propunerilor de modificări ale legii pensiunilor, precum și asupra întocmirii sau modificării regulamentelor privitoare la legea de pensii ;

f) Hotărăște asupra măsurilor de luat pentru asistența pensionarilor și eventual a funcționarilor și eventual a funcționarilor publici.

Decisiunile consiliului de administrație pentru buget și întrebuintarea fondurilor vor fi supuse aprobării ministrului finanțelor, care are dreptul să refuze motivat aprobarea dacă sunt contrarii legilor sau prejudiciabile intereselor Casei.

Regulamentul legii va stabili în detaliu organizarea și funcționarea administrativă a Casei, precum și chestiunile de ordin general cari urmează să fie supuse aprobării ministrului finanțelor.

Art. 51. — Casa generală de pensii a funcționarilor publici este persoană juridică și va fi reprezentată în justiție prin directorul general al Casei, care poate da delegațiunile necesare.

Art. 52. — Casa generală de pensii a funcționarilor publici își administrează printr'un buget special veniturile și cheltuielile sale.

Acest buget este supus în fiecare an de către ministrul finanțelor aprobării Adunării Deputaților.

Art. 53. — La sfârșitul fiecărui an Casa este obligată să stabilească situația sa financiară printr'un bilanț care va fi înaintat ministrului de finanțe cu un raport, publicat în „Monitorul Oficial“ și remis Adunării deputaților.

Capitalul de rezervă și excedentele bugetare, precum și în genere veniturile nefolosite prin buget se vor plasa în fiecare an în efecte publice și se vor depune la Casa de depuneri și consemnațiuni.

Acest fond formează rezerva matematică a Casei și constituie fondul necesar pentru asigurarea plății pensiilor.

Când acest fond va ajunge să formeze o rezervă suficientă care să asigure funcționarea normală a sistemului de capitalizare colectivă, o parte din acest fond va putea fi plasată și în imobile, cu aprobarea Consiliului de Miniștri și după propunerea Consiliului de administrație, ca și pentru opere de asistență, în folosul pensionarilor.

Art. 54. — Pensiuile sunt garantate de Stat, care se obligă a vărsa, sub formă de subvențiuni extraordinare anuale, Casei generale de pensii, valoarea rezervei matematice corespunzătoare drepturilor de pensii lichidate sau în formațiune până acum. Această subvențiune extraordinară anuală este fixată, deocamdată, cu începere de la 1 Ianuarie 1926, la 0,5 la sută din totalul bugetului Statului

Casa pensiunilor va plasa această subvențiune în rentă de Stat.

Art. 55. — Statul este obligat să prevadă în buget un fond aparate pentru pensiunile de război.

Casa generală a pensiunilor va face plata acestor pensii în limita fondurilor ce Statul va înscrie în bugetul său și i le va pune la dispoziție.

Art. 56. — Contabilitatea Casei Pensiilor va fi aceea prevăzută prin legea asupra contabilității publice pentru administrațiile de Stat cu caracter comercial.

Serviciul exterior al pensiunilor se va îndeplini de către serviciul exterior din administrațiunea generală a finanțelor Statului.

Art. 57. — Serviciile ce compun direcția pensiunilor din ministerul finanțelor, împreună cu personalul lor, trec la Casa generală de pensii. Tot personalul acestei Case va beneficia de dispozițiunile legii pentru statutul funcționarilor publici. Nominările funcționarilor aparținând Casei generale de pensii se vor face de consiliul de administrație după normele statutului funcționarilor.

Consiliul de administrație va face un regulament pentru organizarea interioară a Casei pensiunilor, care va fi supus aprobării consiliului de miniștri.

Art. 58. — Veniturile Casei Pensiunilor sunt :

- a) Reținerile de 10 la sută din salariile de bază lunare ;
- b) Câte o pătrime din salariul de bază în primele 2 luni de la cei numiți din nou în serviciu, sau reintrați după o întrerupere în serviciu ;
- c) Sporul salariului de bază pe o lună a celor înaintați ;
- d) Economii din funcțiunile vacante, împreună cu diurnele și orice accesorii aferente funcțiunii ;

e) Amenzile disciplinare aplicate tuturor funcționarilor publice, precum și partea din amenzi din contravențiuni de tot felul ce ar reveni Statului; acestea din urmă cu începere dela 1 Ianuarie 1926;

f) Contribuțiunea județelor și comunelor urbane cu 1 la sută din venitul lor brut bugetar;

g) Procentele capitalului disponibil al fondului Casei generale de pensii;

h) Subvențiile Statului, județelor, comunelor și altor autorități publice prevăzute de legea de față;

i) Din donațiuni, legate și orice alte venituri neprevăzute. Casa generală a pensiunilor va putea primi legate cu anumite destinațiuni în folosul pensionarilor prevăzuți în această lege.

Art. 59. — Ministererele și toate celelalte administrații publice sunt obligate ca în cursul luni următoare să constate economiile ce vor rezulta din funcțiunile vacante în luna precedentă și să le verse pe seama Casei generale de pensii.

Autoritățile cari nu se vor conforma acestei dispozițiuni vor fi urmărite conform legii de urmărire. Șefii serviciilor respective însărcinați cu executarea acestor lucrări, vinovați de neexecutare, sunt răspunzători personal și vor fi acționați în justiție de Casa Pensiilor.

Art. 60. — Cheltuelile Casei Pensiilor sunt :

a) Pensiunile și ajutoarele dobândite până la punerea în aplicarea a acestei legi, precum și acelea ce se vor dobândi pe baza acestei legi;

b) Pensiunile viagere, recompensele naționale, indemnizațiunile și compensațiunile constatate și plătite de Casa generală de pensii, până la data punerii în aplicare a legii de față.

În caz de noi înscrieri de pensii viagere ori recompense naționale, Casa Pensiilor nu este obligată să servească pensiunile ce se vor adaoga, decât asigurându-se suma necesară pe care Casa urmează să o plătească;

c) Cheltuelile de administrație;

d) Cheltueli de asistență și asigurări suplimentare.

Art. 61. — Recompensele naționale nu se pot acorda decât pe baza unei legi, după avizul unei comisii compuse în : președinții Corpurile legiuitoare, președintele Academiei Române, rectorul Universității din București și președintele consiliului de administrație al Casei Pensiilor.

Sumele propuse și votate vor fi înscrise în mod obligator în bugetul Statului din anul următor :

CAPITOLUL VII.

Art. 62. — Pensiunea este personală și definitivă. Orice timp ar mai servi pensionarul după înscrierea sa la pensiune, nu i se mai poate adăoga la anii de mai înainte pentru a-i modifica pensiunea, chiar dacă, drepturile fiind stabilite, pensionarul nu și le-a executat și a continuat a funcționa, în afară de excepțiunile prevăzute în legea de față.

Art. 63. — Pentru determinarea cuantumului pensiunii nu se vor ține în seamă diurnele, chirile și orice alte idemnități ce se plătesc ca accesorii pe lângă retribuțiune.

Art. 64. — Când funcționarul a ocupat la Stat, în acelaș timp, mai multe funcțiuni retribuite deosebit și pentru cari i s'au făcut rețineri, calculul pensiunii se va face numai asupra retribuțiunii celei mai mari.

Art. 65. — Funcționarul, cu drept de pensiune la Casa generală de pensiuni dacă are timp servit și la Administrațiile de utilitate publică prevăzută în prezenta lege, își va stabili drepturile la pensiune pe baza legii de față, ținându-se în seamă și adunându-se timpul servit în acele funcțiuni, dacă asupra retribuțiunilor s'au făcut rețineri pentru pensiune, sau dacă reținerile au fost vărsate ulterior.

Stabilirea drepturilor la pensiune se va face de Casa Pensiilor unde funcționarul a servit cu rețineri în ultimul timp, iar celelalte Case vor contribui la pensiune proporțional cu timpul servit și cu suma totală a retribuțiunilor plătite la cari s'au făcut rețineri.

Regulamentul legii va preciza condițiunile în cari se va face decontarea între Case și procedura pentru stabilirea acestor pensiuni comune.

Art. 66. — Pensionarul poate cumula pensiunea cu o nouă retribuțiune plătită sub orice formă de către Stat, județ, comună sau administrațiune de utilitate publică, cu condițiunea ca ambele întrunite, să nu întrecă retribuțiunea corespunzătoare ultimei funcțiuni ce a ocupat la data retragerii sale din funcțiune.

În caz când pensiunea întrunită cu acea retribuțiune ar întrece cuantumul prevăzut mai sus, pensiunea se va deduce numai cu suma cu care va întrece acest cuantum.

Se exteptează jetoanele de prezență ale pensionarilor membri în consilii de administrațiune, sau în diferite comisiuni administrative prevăzute de legile organice ale diferitelor autorități publice, ori în comisiuni timporare de studii instituite prin jurnale ale consiliului de miniștri sau prin deciziuni ministeriale.

Când s'ar dovedii cumulul poste cel prevăzut mai sus, Casa Pensilor, prin deciziune motivată, va reduce pensiunea la suma cuvenită pe tot timpul cât pensionarul va ocupa funcțiunea.

În caz când pensionarul ar fi încasat și pensiunea și retribuțiunea funcțiunii, prin aceeaș deciziune se va stabili cuantumul sumei încasată ilegal și se va ordona urmărirea lui, conform legii de urmărire, în leafă, pensiune sau orice altă avere ca să restituie suma, plus pensiunea sa pe o lună ca amendă.

Art. 67. — Pierd dreptul la pensiune, fie că sunt sau nu înscriși:

- a) Cei cari pierd calitatea de români;
- b) Cei condamnați pentru crime;
- c) Cei condamnați pentru meltiri sau ca dovediți că lucrează în contra Statului;
- d) Cei condamnați pentru delictes cari după codul penal atrag pierderea dreptului la pensiune;
- e) Cei condamnați pentru furt, escrocherie, înșelăciune, delapidare de bani publici, fals și abuz de încredere.

Când prin hotărârca definitivă, de condamnare se ridică și dreptul de pensiune, Casa pensilor va opera de drept ștergerea pensionarului din registre; în toate celelalte cazuri, pierderea drepturilor se va pronunța de Comisia Centrală, fie cu ocaziunea stabilirii pensiunii, fie pe cale de revizuire.

Art. 68 — Autoritatea în drept poate, având avizul conform al unci comisiuni-medicale, constituită conform art. 14, să recheme în aceeaș funcțiune sau în una echivalentă pe un pensionar înscris pentru infirmități pe baza prezentei legi sau a celor anterioare.

În caz de refuz din partea pensionarului, de a se prezenta înaintea Comisiunii medicale, sau de a lua în primire funcțiunea, pensiunea se pierde de drept.

Anii serviți în urmă se vor adăuga la cei dinainte pentru a obține o nouă pensiune.

Art. 69. — Pensiunile nu se pot ceda nici în total, nici în parte. Ele nu se pot urmări de cât până la $\frac{1}{3}$ pentru datorii

către Stat, amenzi penale, chirii și creanțe alimentare; până la 1/2 pentru plata dotei soției, precum și pentru sumele acordate cu titlu de alimente soțici, copiilor și ascendenților.

Pentru sumele datorite Statului, pentru cari nu există un titlu definitiv potrivit legilor respective, urmărirea se va face pe baza unei deciziuni motivate dată de Ministerul de care depinde pensionarul pe când se afla în funcțiune. Această deciziune, care va arăta ce sume se datorează Statului și pentru ce cauze, va fi comunicată atât pensionarului cât și Casei generale a pensiunilor, care va face reținerile.

În contra acestei deciziuni, pensionarul va putea face apel la tribunalul domiciliului lui, în termen de 10 zile dela comunicare.

Tribunalul va judeca de urgență și fără drept de opoziție: se vor cita autoritatea care a pronunțat decizia și apelantul.

Sentința tribunalului va putea fi atacată cu recurs la Înalta Curte de casație în termen de o lună dela pronunțare, care va judeca fără drept de opoziție.

Pensiunile urmașilor nu pot fi urmărite pentru sumele datorite de autorul lor,

Art. 70. — Orice rețineri din retribuțiunea funcționarului pentru pensiuine devin proprietatea Casei de pensiuine și funcționarul nu are nici un drept să ceară restituirea; el are dreptul numai la pensiuine dacă îndeplinește condițiunile legii.

Reținerile făcute în plus peste cele datorite, se vor restitui la cerere în limita termenului de prescripțiune prevăzut de lege a contabilității publice.

Art. 71. — Pensiunile de tot felul se vor prescrie dacă nu vor fi reclamate în termen de 5 ani, Pensiunile rămase neincasate în timp de un an se vor șterge din registre. Acestea se vor reinscrie din nou după cererea celor în drept, fără să se mai poată reclama plata pentru tot timpul ce a trecut până la cererea de reinscriere.

Atât timpul de prescriere, cât și cel de primare, se va socoti cu începere de la prima zi a lunii în care s'a încasat cea din urmă pensiuine și până la prima zi a lunii în care pensionarul a solicitat din nou plata pensiunii.

Aceeaș decădere se aplică și moștenitorilor. Pentru aceștia termenele de mai sus se vor socoti cu începere de la încetarea din viață a pensionarului.



Comemorarea „Eroilor Neamului“

Instrucțiuni pentru sate

(Ziua „Eroilor Neamului“: 25 Mai 1922 Înălțarea Domnului)*

Ziua de 25 Mai (Înălțarea Domnului) fiind declarată în mod oficial zi națională sub numele de ziua „Eroilor Neamului“, trebuie să pătrundă în conștiința întregului nostru popor, ea fiind expresia cea mai de săvârșită a sufletului și a eroismului românesc.

Pentru a se ajunge la acest rezultat, ziua „Eroilor Neamului“, trebuie să fie serbată până în cea mai modestă comună din tot cuprinsul României întregite cu o deosebită solemnitate

Pentru o deplină înțelegere, vă trimitem instrucțiunile necesare, cărora trebuie să se conformeze autoritățile civile și militare, bisericești și școlare, alcătuind în deplin acord, programul acestei zile, pentru a cărei îndeplinire se vor lua toate măsurile.

Programul „Eroilor Neamului“

În „Ziua Eroilor“ este suspendată orice activitate. Școalele nu vor ține curs, băncile nu vor avea operații, magazinele, cârciumele și atelierile de orice natură vor fi închise ziua întregă. Pretutindeni se vor arbora drapelul național.

La ora 10 dimineața, va avea loc adunarea generală pe locul care se va hotărâ și care va trebui să fie:

1. În fața bisericii, dacă va fi loc îndestulitor.
2. În fața școlii, dacă locul este mai potrivit, ur-

*, Acum se serbează la 28 Mai.

mând ca de acolo procesiunea să pornească spre locul pe care au avut loc lupte, dacă este vre-un astfel de loc în apropierea imediată a satului, sau pe locul unde se găsesc înmormântați eroii.

Vor lua parte la această adunare: toată populația satului, școalele cu toți elevii în frunte cu învățătorii și preotul; toți funcționarii publici, școalele secundare de Stat sau particulare, fără diferență de confesiune sau naționalitate.

Societățile de veterani, invalizii de război.

Toate societățile existente și comunitățile religioase, cu steagul societății și insignele ei.

Toate aceste societăți vor fi anunțate de către primărie, pentru a lua din vreme măsurile necesare.

Subt direcțiunea profesorilor, elevii școlii vor face coroane și ghirlande din verdeață și flori în amintirea eroilor acelei comune, care se vor depune pe mormintele eroilor, dacă sunt în acea comună, sau se vor lăsa după procesiune în biserica statului și în școală încununând numele celor morți în război.

Populația va purta flori și lumânări aprinse.

La ora 10 dimineate, găsindu-se întrunite toate aceste societăți după un plan stabilit, la sosirea autorității celei mai superioare din sat se va cânta Imnul Regal de corurile existente. Se va oficia apoi un parastas, la care se vor da răspunsurile de către corul școlii sub conducerea profesorului. În cursul acestei slujbe, se va citi o rugăciune specială pentru morți, care va fi ascultată de toată lumea în genunchi.

Nici un preot nu va putea lipsi dela parohie în această zi a comemorării eroilor neamului. Acolo unde parohiile nu sunt întregite cu preoți sau sunt parohii vacante. Episcopia va trimite călugări dela mănăstiri luând măsuri din vreme.

La biserică va lua cuvântul glorificând pe morți, preotul și după dânsul unul din veteranii sau invalizii care au luat parte la război și care va fi indicat prin calitățile lui.

În caz că cimitirul nu e la biserică, sau că în apropiere de sat se găsesc cimitire de eroi, sau chiar mor-

mințe de eroi izolate, se va forma procesiune către acele morminte. Procesiunea va porni în sunetul clopotelor. În fruntea ei va merge preotul în sfintele odăjdii urmat de Sf. prapore, sfesnicele cu făclii aprinse, Sf. icoane împărătești și Crucea cea mare, corul cu girlande, coroana de flori și steagurile tricolore. După cor se va da locuri de cinste soțiilor și copiilor celor morți în războiu. Aceiaș cinste se va face rudelor celor morți, veniți în localitate apoi vor urma delegațiile școlare și veteranii în frunte cu invalizii de război, urmați de școale.

Vor veni după ei autoritățile și pe urmă populația.

În localitățile unde au fost lupte și unde sunt cimitire de eroi, este bine să participe și un detașament trimis din garnizoana cea mai apropiată, ca să dea onorurile; tot acolo e de dorit să asiste oficialitatea, protoereul județului, subprefectul și chiar prefectul, precum și delegațiuni din școlile secundare din orașele apropiate.

Pe tot parcursul drumului, corul și muzica comunală dacă se află, vor cânta marșuri patriotice. Se impune prezența cât mai multor drapele, fiind de dorit ca fiecare clasă a fiecărei școli să aibă drapelul ei tricolor. Caracterul marșurilor să fie plină de entuziasm și înălțător, ziua Eroilor trebuind să însemneze nu ziua durerii, ci a victoriei, prin care s'a întregit neamul nostru. Populația va fi rugată să aducă flori cât mai multe, ca să acopere mormintele vitejilor căzuți pentru țară.

Ajunși în fața mormintelor, convoiul se va opri. După ce se va face un parastas, se vor rosti cuvântări în care se vor aduce laude celor ce s'au jertfit pentru Țară.

În afară de autoritatea cea mai superioară care asistă, va vorbi învățătorul, lăsându-se libertatea celor ce au fost pe front și doresc să preamărească faptele și amintirea camarazilor căzuți în luptă. După aceea va începe conform tradiției românești praznicul, la care va lua parte tot satul. Acest praznic (masă comună) va fi organizat conform obiceiului locului, de către comitetul Societății „Mormintelor Eroilor“ din acea comună, cu populația întregului sat și concursul și îndrumarea preoților. Fiecare familie va veni să ia masa pe acest loc. Preoții vor căuta să convingă familiile mai cu stare, să

onoreze familiile celor morți în război. La această masă elevii școalelor vor declama poezii patriotice și se va preamări după obiceiul strămoșesc, frumusețea de suflet a celor morți.

Aceste praznice pot fi urmate de mici serbări, mai ales în comunele în care sunt cimiter de eroi. Acolo ar fi de dorit să asiste delegațiuni de elevi din școalele secundare, venite sub conducerea profesorilor dela oraș din vreme, care să dea mici festivități prin reprezentări de piese cu caracter patriotic, declamațiuni și narațiuni eroice. Se va scoate în evidență meritele ostășești și civile ale ostașilor și populațiunii din acele părți.

Trupa care va fi detașată să asiste, va da onoruri în timpul rugăciunii, apoi va lua parte la masa cea mare, soldații trebuind cinstiți după datinele românești ca oaspeți ai comunei în acea zi.

Aceasta va fi un bun prilej de solidarizare între ostași și populație. Incingându-se horă, trupa face armele piramidă și va juca cu populația, ca să strângă și mai mult legăturile sufletești între popor și oștire.

În fiecare comună comitetul, ce se va forma are libertatea să organizeze și să alcătuiască programul cum crede că e mai potrivit cu condițiunile locale. Dacă voește să dea o serbare în localul școlii sau în alt local, va proceda în acel mod: caracterul serbării să fie însă patriotic fără a se jigni sentimentele populației neromânești, cum e de pildă în Transilvania, Banat sau Basarabia, glorificându-se totuși marile jertfe aduse de neamul nostru pentru cauza lui națională, care s'a identificat totdeauna cu cauza civilizațiunii pe care au apărat-o toate popoarele culte ale omênirii.

E de dorit apoi, ca în fiecare școală să se așeze cu o deosebită solemnitate un tablou lucrat de elevii școalelor cu numele tuturor morților în război din acea comună, iar în biserică unul la fel, sau să fie săpate numele lor pe o placă de piatră ori marmură spre a se da o dovadă că în România întregită se cinsteste după regulele celei mai înalte recunoștințe, memoria și faptele tuturor cetățenilor căzuți la postul de onoare. Elevii vor avea grija acestor tablouri și cultul lor.



Administrația școlară

Bunul mers al unei instituțiuni nu este în funcție numai de activitatea internă, ci și de modul cum se face și conduce partea administrativă ca registre, socoteli, corespondință etc. Lucru, care se poate spune și despre școală. Acesta e motivul pentru care se inzistă atât de mult asupra unei administrații școlare bune, cu registre și socoteli în regulă, cari au menirea să țină în evidență toate momentele mai importante din viața școlară pentru a se putea consulta în prezent și mai cu seamă în viitor în diferite chestiuni de ordin școlar și cultural. Ele formează oglinda fidelă a școlii și au aceeași importanță ca și învățământul. Și totuș câte școale vei găsi care nu pun nici o grijă pe ele, le conduc rău și superficial. În altele nu găsești unul singur din anii precedenți, nici chiar din anul 1919 încoace. Ce s'a făcut cu ele? În unele locuri s'a prăpădit, în altele se totrebuințează pentru plicuri și rapoarte, iar când vine țăranul după un certificat de școală, nu i se poate da și se aleargă dela Ana la Căiafa pierzându-se timp scump și făcându-se cheltueli superflue, după sfaturi și aprobări, adese-ori fără nici un rezultat.

Stai increminit când vezi atâta indolență și te întrebi cu amărăciune, cum vor putea da astfel de oameni sfaturi și conduce pe alții, dacă nici ei nu-și știu ținea în ordine agendele proprii.

Cunoaștem atâtea cazuri concrete, dar le retăcem deocamdată, ca din aceste șire cei ce au ochi de văzut să vadă și să se corecteze.

Lipsa de punctualitate Cu No. 945—1925, publicat în „Școala Noastră” din 15 Aprilie a. e. am cerut ca în termen de 15 zile toți membrii Corpului didactic primar de stat și minoritari în vârstă de 21—46 ani să-și justifice situația militară. Până acum am primit documente dela 23 inv. de stat și 28 minoritari. Fără comentariu.

Cum se țin cursurile? Suntem informați, că în 30 Aprilie crt. târgul de săptămână din *Cehul-Silvaniei* a fost bine cercetat. Au luat parte și 15 învățători din plasă din cei 67. Dacă și celelalte târguri de săptămână și țară din județ vor fi tot așa de bine cercetate de către învățători, putem încheia liniștiți școlile.

Mg.



Adunarea generală a comitetului central de construcții școlare. Pe ziua de 16 a lunii curente s'a convocat adunarea generală a comitetului central de construcții școlare din jud. nostru. Programul acestei adunări este următorul:

1. Deschiderea ședinței.

2. Raportul secretarului-comptabil asupra activității desfășurate în anul 1924.

3. Verificarea socotelilor și descărcarea.

4. Programul activității pentru campania de construcții a anului 1925. (adunarea materialului, facerea cărămizilor, închierea contractelor, plățile etc.)

5. Angajarea unui supraveghetor specialist pentru toate clădirile din județ.

6. Propuneri.

Comunele unde se zidește școală vor fi reprezentate prin: notar, primar și un membru din comitetul comunal de construcție.

Ateliere școlare. În numărul trecut al revistei arătam acele comune unde Ministerul a încuviințat înființarea

rea atelierelor de tâmplărie, cartonaj și țesătorie. Ținem însă să mai complectăm această informație cu următoarele: În fiecare școală învățătorul poate să-și creeze un mic atelier de lucru pentru a-și confecționa întreg materialul intuitiv de care are nevoie. Câte lucruri frumoase nu se pot face din lut; globurile, cuiburi, frunze, fructe, zarzavaturi, schițe de hărți în relief, siluete de animale, cari toate se pot colora, iar exemplare reușite pot constitui un mic muzeu al școlii. Din lemn se pot executa toate uneltele agricole în miniatură, din răchita: coșuri, lese, vărșii; din papură: coșnițe, ștergătoare de picioare, rogojini; din trestie: spete pentru răsboiu, suveici etc.

Numai bunăvoință se cere și mai mult interes pentru lumea măruntă pe care ne-a încredințat-o neamul s-o creștem și să-o facem capabilă pentru lupta grea a vieții.

Cercuri culturale. Oricât de mare ar fi numărul de ore de curs pe cari le țin învățătorii la școlile primare și la cursurile de adulți, cercurile

culturale își continuă frumoasa lor activitate atât de necesară pentru pătura noastră țărănească. După eșire din biserică întreg poporul ia parte la conferințele pe cari le țin învățătorii și ascultă cu mare plăcere corurile elevilor, declamările lor, dialogurile pline de povețe sănătoase și piesele de teatru în cari se biciaue atâtea apucături rele ale poporului nostru. Lumea ascultă și învață...

În zilele trecute s'a ținut cercul cultural în comuna Creaca. Învățătorul Valentin Ghinea a ținut o conferință istorică despre: Mihaiu Viteazul iar preotul local Dl. Aug. Moldovan a povățuit poporul să-și dea copiii la școală și să asculte — în toate ocaziunile — de sfaturile și îndemmurile conducătorilor lor firești. Au urmat coruri, jocuri și o piesă teatrală jucată de tineretul școlar.

Am dori însă comitetului școlar o mai înțelegătoare preocupare pentru întreținerea materială a școlii, a gardurilor ogrăzii — cari lipsesc cu desăvârșire — iar învățătorului o supraveghere mai temeinică a curățeniei, care trebuie să domnească pretutindenea, chiar și în locurile cele mai ascunse ale curții.

Numai așa cercurile cultu-

rale pot deveni o școală foloșitoare, care contribuie la educarea mulțimii și încetățenește apucături frumoase în sufletele celor ce iau parte la aceste întruniri.

O vorbă către cetitorii noștri. În repetite rânduri ne-am adresat cetitorilor într'o formă pretinească și i-am rugat să ia măsuri ca abonamentul revistei să fie achitat pentru ca și noi să putem face față marilor cheltueli ce le avem în editarea revistei. Comitetul județean asemenea s'a adresat în mai multe rânduri comitetelor școlare cerând același lucru, dar fără nici un rezultat. Mai bine de 80 de comitete nici astăzi nu și-au achitat abonamentul. Eu nu pot să dau ordin, însă mă adresez pentru ultima oară și fac apel la *sentimentul de onoare* al secretarilor comitetelor școlare, rugându-i ca să nu contribuie cu nepăsarea lor la pierderea unui organ de publicitate, care lucrează cu toată dragostea la ridicarea prestigiului și demnității profesionale a dascălilor din Sălaj. Dacă nu vom fi înțeleși nici astădată, atunci nu mai avem nici o nădejde: *căderea revistei va fi o urmare firească a indolenței unei anume categorii de învățători, cari nu-și înțeleg nici chemarea nici rostul lor social.* N. N.



ȘTIRI ȘCOLARE



Inspecție școlară. Dl. Inspector școlar, *Gheorghe Tulbure*, în zilele prime a lunii Aprilie a. c. a inspectat mai multe școli din județul nostru. Despre cele constatate comunicăm următoarele:

Cu școala din *Șimleul-Silvaniei* a fost mulțumit. L-a bucurat mult atelierul de tâmplărie, în care se lucra sub conducerea D-lui director, Victor Boțan. Pe timpul acela era singurul atelier înființat din cele 8 luate în proiect. Și-a arătat nemulțumirea, că celelalte nu funcționează, deși li s'a dat tot sprijinul.

Dșoara *Valeria Trifu* din Tâșnad și Dl. *Dum. Pop* din Jurtelec lipseau dela cursuri.

În *Periceiu* și *Ceheiu* școala era pustie. Învățătorii absenți.

Cei vinovați vor fi pedepsiți.

Regretăm, că se pot întâmpla astfel de abateri, și sperăm, că aceste cazuri vor servi de memento și în viitor nu se vor repeta nici din partea altora.

Construcții școlare. În *Răstolțul Mare* s'au început în 5 a l. c. lucrările la noul local școlar pe un teren frumos

expropriat în mijlocul comunei. Era și timpul, deoarece vechiul local de zeci de ani se află într'o stare deplorabilă.

Mg.

RASPUNSURI DE INTERES GENERAL.

În numărul 5—6 a c. al revistei noastre am deschis această co'onană cu scopul, ca prin răspunsuri scurte, concise și bazate pe dispozițiunile legale, să lămurim diferite chestiuni de interes general, pe urma cărora să beneficieze toți membrii corpului didactic primar. Am făcut-o cu cea mai curată intenție, ca prin astfel de răspunsuri și sfaturi sporadice — rezultate ale experienței — să contribuim la îmbogățirea cunoștiințelor profesionale, necesare unui învățător.

Aflând însă că unii colegi mai susceptibili au privit aceste răspunsuri drept atacuri tendențioase îndreptate contra „reputației“ și „onoarei“ lor și făcute cu scopul să-i jignească și compromită, legându-se de câte un cuvânt ce le părea prea aspru făcând chiar personalități: fi-

nem se aducem la cunoștința tuturor, accentuând, că răspunsurile și sfaturile ce se publică aci izvoresc din inimă curată și cu un singur scop: îndreptarea lacunelor din învățământ!

Com școlar Vârșolțiu.

Cererile pentru ordonanțarea subvențiilor pe anul 1924, intrate la Com. școlar județean după 25 Aprilie 1925, nu se mai pot lua în considerare. Pentru ce nu v'ați conformat ordinelor Com. școl. jud. No. 784—1924 și 615—1925? Aceasta neglijență cu nimic nu se poate justifica.

Mai multora. Conform regulamentului pentru aplicarea legii comitetelor școlare, gestiunea pe anul 1924 trebuia încheiată definitiv până la 1 Martie a. c. S'a prelungit însă în mod excepțional până la 30 Iunie, data ultimă pentru închiderea gestiunii pe anul 1924, conform legii contabilității publice. Numai până la acest termen se mai pot efectua încasări și plăți în contul anului 1924. Atunci se închide gestiunea definitiv pentru exercițiul trecut. Sumele prevăzute în buget și rămase neincasate, se vor trece la veniturile anului 1925, sub articol separat, conform autorizației ce o veți primi la timp dela Com. școlar județean. Vedeți deci, că în

cazul de față, dela 1 Ianuarie crt. și până la expirarea exercițiului pe 1924, trebuie să purtați paralel două gestiuni: pe 1924 și pe 1925, fără ca aceste să provoace perturbație în ținerea registrelor de contabilitate.

Com școlar în Z. Comitetul școlar județean cu ordinul circular No. 635—1924, publicat în coloanele acestei reviste, a cerut tuturor comitetelor școlare, să înainteze un tablou de situația pământurilor școlare, arătând cât pământ a avut școala înainte de reforma agrară și cu ce teren a fost improprietărită.

Aceasta, pentruca să se întocmească o evidență exactă a terenurilor școlare și să se facă intervențiile cuvenite la autoritățile în drept pentru improprietărire tuturoara școalelor cu lotul maximal prevăzut în legea agrară.

Dvs. n'ați satisfăcut acelui ordin deși vi s'a dat un termen de 5 zile. Durere, se găsesc încă multe comitete în categoria aceasta! Veți înainta deci de urgență tabloul cerut, justificând totdeauna și cauza întârzierii, căci în proximele zile se va revizui situația terenurilor școlare și unde se va constată că nu s'a înaintat tabloul cerut, împotriva secretarilor Com școlare — răs-

punzători de executarea legii și ordinelor, se vor lua măsurile disciplinare.

Diul C. Conform art. 63 din noua lege a învățământului primar, lecțiunile cu elevii clasei a V-a se țin anul școlar întreg. Cel puțin 5 luni cu lecțiuni zilnice în 20—24 ore săptămânale, iar în restul anului școlar cu 6 ore la săptămână. Este consult ca aceste ore să se țină de 2 ori la săptămână în două după amiezi, pentru ca în celelalte zile să poată sta elevii în ajutorul părinților la lucrările agricole.

Frecventarea cursurilor de adulți este obligatoriu pentru tinerii dela 12—18 ani neștiutori de carte sau cu învățământul primar neterminat. Cei cari au absolvit mai înainte patru clase primare, deci nu cad în categoria acelorora din care s'a format anul acesta cl. V. sunt scutiți de restul anilor obligatorii.

Dealtfel toate lămuririle privitoare la aplicarea obligativității școlare le găsiți în legea învățământului primar și în ordinele rev. școlar date în aceeași privință. Binevoii a le ceti mai des și ale studia temeinic.

Com. școlar în Santău.

Pentru localurile de școală cari formează proprietatea confesiunii nu se plătește chirie. Aceasta chestiune rămâne deschisă până se va soluționa printr'o înțelegere între guvern și autoritățile bisericesti sau eventual prin legiferare. Confesiunea nu poate întrebuița localul de școală pentru alte

scopuri, având dela început destinația de a servi învățământul.

Situația actuală este: clădirea formează proprietatea confesiunii, iar de întreținere se îngrijește comuna prin comitetul școlar. Pretenziunea confesiunii de a i-se restitui cheltuelile ce le-a avut cu întreținere localului în anii trecuți, este neintemeiată.

Pentruce mai faceți atâta zăvălă în jurul acestei chestiuni? Oare azi, învățământul nu are tot scopul ce l'a avut atunci când școala funcționa cu caracter confesional: creșterea religioasă-morală a tinerimei și desvoltarea și păstrarea sentimentului național? Atunci? . . .

I. P. în C. La întrebarea Dv. Vă răspundem, că în sensul legii toți elevii, cari în cursul acestui an școlar adevca până la 1 Sept. a. c., împlinesc 12 ani, sunt datori să frecventeze școala de toate zilele până la terminarea celor 7 cl. ori împlinirea etății de 16 ani.

Pentru conducătorii cursurilor de adulți. Statele de plată pentru onorarele cursurilor de adulți s'au întocmit, însă în ultimul moment am primit o nouă dispoziție. Se vor întocmi tablouri nominale indicându-se pentru fiecare lună numărul elevilor și al orelor efective. Aceste se vor înainta Ministerului pentru aprobare și numai după aceea vom putea întocmi state de plată conform tablourilor ce se vor aproba. Rugăm deci pe cei interesați să mai aibă nițică paciință!

D. M.



In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștiencios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj

No. 985—1925.

Publicăm în copie spre știre și conformare ordinul On. Minister Instr. Dir. Gen. a Cont. No. 13441—1925.

„Ministerul primind cereri din partea familiilor membrilor decedați ai corpului didactic de a li-se acorda ajutoare de înmormântare în conformitate cu dispozițiunile din statutul funcționarilor publici, avem onoare a Vă face cunoscut că s'a hotărât ca asemenea ajutoare nu se vor plăti până ce nu veți avea o aprobare specială în aceasta privință din partea Ministerului Dir. Gen. Maleanu ss“.

Zălau, la 16 Aprilie 1925.

No. 993—1925.

Amestecul învățătorilor în chestiunile comunale

Comunicându-ni-se din partea autorităților administrative, că unii învățători prin amestecul lor în chestiunile comunale și administrative, conturbă mersul regulat al administrației, punem în vedere Corpului Didactic, ca să se abțină dela ori ce fel de amestec în atare chestiuni, cari cad afară cu totul din cercul lor de competență și să rămână în cadrele învățământului unde se găsește un teren larg de muncă.

Zălau, la 27 Aprilie 1925.

No. 994—1925.

Cărți, reviste

„*Patima*“ revistă scrisă pe înțelesul poporului pentru lupta contra alcoolismului. Apare lunar în Iași Str. Vovidenie 12. Abonamentul 40 lei anual.

O recomandăm în atențiunea Corpului Didactic, ca pe o revistă vrednică de a fi sprijinită, căre îi va fi de bun folos la conferințele, ce se țin în cercurile culturale.

Zălau, la 18 Aprilie 1925.

No. 1017—1925.

On. Minister cu ordinul No. 28760—1925 a dispus, că inspecțiile speciale pentru obținerea titlului de învățător înaintat la gradul I. în conformitate cu Art. 120 din legea învățământului primar, să se facă numai la acei învățători de gradul II-lea, cari cer să fie înaintați la gradul I și cari îndeplinesc condițiunile din lege.

Zălau, la 28 Aprilie 1925.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

No. 1061—1925.

Avertisment

On. Inspectorat școlar cu ordinul No. 2796—1925 avertizează în public pe Dl. inv. Ioan Talpoș din Giorocuta pentru neglijarea datoriunelor în școală, punându-i-se în vedere, că la caz de neîndreptare va urma pedeapsă severă.

Zălau, la 16 Aprilie 1925.

Nă. 1118—1925.

Facem cunoscut tuturor școalelor primare că On. Minist. al Instr. cu ord. No. 25386—1925 a autorizat pe Dl. Maior Lecca Vasile să organizeze matineuri școlare pentru elevii școalelor secundare și primare cu filmul „călătoria A. S. R. Principele Carol în jurul hmei“ Vă rugăm ai da tot concursul Dlui Maior Lecca cu ocaziunea când se va prezenta la Dvs. în chestiunea de mai sus.

Zălau, la 29 Aprilie 1925.

Expoziții școlare

Potrivit ordinului Ministerial No. 12457—1925 invităm corpul didactic ca la școlile unde s'a hotărât a se ține ședințele Cercurilor culturale, pentru ca serbarea să aibă un caracter și mai impunător, e de dorit să se organizeze și câte o mică expoziție școlară, în care să se expună lucrările executate sau în curs de executare de elevii școlilor și mai ales de fete, ca: cusături, alesături, dantele, etc., pentruca învățătoarele să ajungă la uniformitate în predarea lucrului manual.

În procesele verbale încheiate pentru ținerea ședinței să se spună și rezultatele obținute în expoziția școlară.

Zălau, la 22 Aprilie 1925.

No. 1208—1925.

Recensământul copiilor în vârstă de școală pe anul școlar 1925—26

În vederea facerii recensământului copiilor de școală pe anul școlar 1925—26, în conformitate cu ordinul On. Minister al Instrucțiunii cu No. 42.104—1925, dispunem următoarele:

În zilele proximă se vor distribui notariatelor cercuale formularele necesare la facerea recensământului pentru toate școlile din cercul notarial respectiv și anume:

1. formular litera A (coperete)
2. " " A (mijloace)
3. " " B (tablouri rezumative)

Directorii și diriginții școlilor vor ridica dela notarul cercual imprimatelor și vor proceda imediat la complectarea lor exactă, conform art. 12, 17, 18, 19, 20, 21, și 90 din noua lege a învățământului primar și ținându-se cu rigoare seama de instrucțiunile tipărite pe formulare.

După complectarea formularului litera A, se vor trece totalurile generale în tabloul rezumativ litera B.

Tabloul rezumativ se va înainta revizoratului școlar cel mai târziu până la data de 30 Iunie a. c. cunoscând, că nici o întârziere nu se tolerează. Tabloul A, se va reține în archiva școlară.

Dorim ca să putem constata o emulație de exactitate în arătarea datelor și o punctualitate în înaintarea tabloului rezuma-

tiv pentruca să nu fim nevoiți a lua măsuri conform ordinului citat mai sus contra acelorora, cari nu-și vor face în aceasta pri-vlnță la timp datoria.

Ținem să amintim că în comunele unde funcționează școli minoritare, recensământul pentru toți copiii de școală se va face de către directorul școlii de stat, iar unde funcționează numai școli minoritare de către dir. școlii respective.

No. 1224—1925.

Ministerul Instrucțiunii Casa Școalelor și a Culturii Popo-
rului. No. 13411—1925. Dămnule Revizor, Dl Francisc Balaj,
Director la școala primară din orașul Arad, după o muncă și
experiență de 30 ani, a întocmit o hartă a României Mari în re-
lief în culori, cuprinsă în cadru de carton. — Intrucât harta
prezintă o găsim foarte bună în predarea învățământului geo-
grafiei, și ca preț foarte efină, de oarece costă numai 40 Lei
exemplarul, o recomandăm spre cumpărare de către Comitetele
școlare și Direcțiunile școalelor primare de băieți și fete din în-
treagă țară. P. Administrator: N. Nicolaescu, P. Director Ge-
neral: Al. Pretorian.

No. 1198—1925.

Avertisment

On. Inspectorat școlar cu ordinul No. 4093—1925 a pe-
depsit cu *avertisment public* pe învățătorii Vasile Mateiu (supl)
din Aleuș, Ioan Pop din Cehăluțiu, Andreiu Bodi din Cehălu-
român, Mihai Bobu (supl) din Chereuș și Teodor Boțioc din Pă-
gaia pentru progres nemulțumitor în școală.

Pedeapsa se va nota în statul personal.

Zălau, la 8 Maiu 1925.

No. 945—1225.

Justificarea situației militare

În ordinul de mai sus la pagina 146 în loc de 1.316.396—
1925 este a se ceti B. 16896—1925.

Zălau 22 Aprilie 1925.

(ss) *Ioan Mango*,
revizor școlar.

No. 693—1925.

Circulară

Către

Domnii Primpretori, Notari comunali și cercuali

În conformitate cu dispozițiile art. 162 din legea învățământului primar-normal, s'au luat măsuri pentru înscrierea în bugetele comunale a sumelor necesare pentru repararea localurilor de școală, fiind obligate comunele a le întreține și repara.

Având în vedere, că lucrările de reparație sau îmbunătățiri necesare la localurile școlare trebuie să se facă sub controlul și supraveghere comitetului școlar județean, comitetele școlare rurale trebuie să întocmească dehive de cheltueli de aceste lucrări, având să le supună aprobării și verificării comitetului școlar județean și serviciului de poduri și șosele.

În consecință Vă invităm, să binevoiți a lua măsuri urgente ca primăriile comunale să achite Comitetele școlare locale sumele alocate spre acest scop în bugetele comunale, în termenul cel mai scurt posibil, pentru a se putea începe lucrările cât mai curând.

Zălau, la 29 Aprilie 1925.

Prefect, Președinte:

Dr. Domșa.

Contabil:

D. Mărgineanu

Banca Învățătorilor Societate Anonimă Cluj.

Prospect de emisiune

Consiliul de administrație al Băncii Învățătorilor S. A. Cluj, în baza dreptului garantat de Art. 3 alin. 2 din Statutele societății, având și aprobarea Ministerului Finanțelor, Direcțiunea Generală din Cluj cu Nrul 58867—922, a hotărât urcarea capitalului social actual prin o nouă emisiune de acții.

Se vor emite încă 2000 bucăți acții noi în valoare nominală de Lei 250.— urcând actualul capital social al societății dela 1.000.000 la 1.500.000 Lei.

Noile acțiuni se oferă mai întâi vechilor acționari, pe prețul de 250 Lei plus 20 Lei spese de emisiune de ficcare acțiuno (în total 270 Lei).

Acționarii vechi, vor putea iscăli tot după 2 acțiuni vechi una nouă, pe prețul de mai sus, având dreptul de opțiune până la 30 April 1925 după care dată încetează. ,

Acțiunile rămase neoptate de vechii acționari, se oferă apoi și neacționarilor cu prețul de 260 Lei bucata, din cari 250 Lei se vor conta la Capitalul social, iar 10 Lei la Fondul general de rezervă, precum și câte 20 Lei ca spese de emisiune de fiecare acție, în total 280 Lei.

Ultimul termen de iscălire al acțiilor din această emisiune, s'a fixat pe ziua de 31 Maiu 1925, până când, se va vărsa de fiecare acțiune rata I-a și anume :

Acționarii vechi vor plăti la subscriere, câte 75 Lei din valoarea ficărei acții, plus câte 20 Lei spese de emisie de fiecare acție, în total 95 Lei, iar acționarii noi vor plăti câte 85 Lei din valoarea ficărei acții, plus 20 Lei spese de emisie, de acție în total 105 Lei pentru fiecare acțiune subscrisă.

Rata II-a de 100.— lei de acțiune se va vărsa cel mai târziu până la 30 Iunie 1925.

Rata III-a de lei 75.— de acțiune, se va vărsa cel mai târziu până la 31 August 1925.

Se pot vărsa și mai multe, sau chiar toate ratele deodată. Vărsămăntele făcute, se vor chitanța prin Titluri provizorii, iar acțiunile definitive, după achitarea completă a capitalului subscris, se vor elibera contra acelor Titluri.

După ratele vărsate în contul emisieii acesteia, societatea va plăti 8% interese pro rata temporis iar subscriitorii după ratele nevărsate la termen, vor plăti 12% interese de întârziere.

Acționarii restanțieri, cari în după provocările făcute în conformitate cu Art. 5 alin. 2 din Statutele societății, nu își vor fi achitat ratele restante, sumele vărsate de ei în contul acțiilor subscrise, le vor perde, trecându-se acele la Fondul general de rezervă.

Acțiunile subscrise de ei, se vor nimici și se vor emite în locul lor acții noi, cari se vor pune din nou în vânzare de Consiliul de administrație, fără ca ei să mai poată avea vre-un drept oare care asupra societății.

Acțiunile noi, până la achitarea lor completă, în adunările generale ale societății vor avea numai vot consultativ și nu deliberativ.

Consiliul de administrație al societății, are dreptul de selecționare și reducere a iscăliturilor ce se fac, fără ca subscriitorii să aibă vre-o pretenziune față de Banca Invățătorilor S. A. Cluj, iar adunarea generală de ratificare, va avea dreptul de a fixa urcarea capitalului social în plus sau în minus dela suma de 500.000.— (cincisutemii) lei.

Opțiunile vechilor acționari precum și iscălirea noilor acțiuni se poate face la Centrală în Cluj, la Sucursalele din Sărmașul Mare, Ăgnita, Expozitura din Mărgău și Revizoratele școlare.

În celea ce nu prevede acest Prospect de emisie, sunt obli-

gatoare dispozițiile de Statutele societății, precum și cele ale Codului de comerț în vigoare.*)

Cluj, la 18 Ianuarie 1925.

**Consiliul de Administrație
al Băncii Invățătorilor S. A.
Cluj.**

*) Subscrieri se pot face în biroul Revizoratului școlar din Zălau.
(Rev. școlar.)

Abonamente achitate

a) pe anul 1924: Comitetul școlar Asuajul de jos 160, com. școl. Căminul român 160, com. școl. Năpradea 160, com. școl. Leleiu 160, com. școl. Recea 160, com. școl. Inău 160, com. școl. Husmezeu 160, com. școl. Treznea 160, com. școl. Boșșița 160, com. școl. Ortelec 160, com. școl. Pereceiu 160, com. școl. Oarța de sus 160, com. școl. Rachiș 160, com. școl. Bozna 160, com. școl. Viecea 80, Alexandru Pop Zălau 60, Ioan Cioban Bălan 60 Lei.

b) pe anul 1925 Augustin Romitan Unguraș 60, Ioan Flonta Criștelec 60, Aron Ördög Cean 160, Nicolae Căprâr Horoat 120, Comitetul școlii primare de stat Recea 160, Ioan Pop Aghires 120, Ludovic Kenyeres Aghires 120, Remuș Șenchea Noțig 120, Mihai Filimon Nadișul-rom. 120, Iosif Coșmuția Santău 120, Marin Sandulescu 120, Ioan Vescan Fetindia 120, Sava Cruceanu Cosnicul de jos 120, Dumitru Oros Pereceiu 120 Alex. Virág 120, Traian Cionfi normalist 60, Ioan Simon Bănișor 120, Elena Năfureanu Guruslăul de Someș 60, Paul Miclea 60, Ernest Döri 60, Francisc Bojtos 60, Marg Szasz 60, Marg. Boer 60, Ioan Bodea 60, Elizabetha Bancos 60, Elizabetha Diószegi 60, Bartalomen Szurinka 60, Ștefan Vereș 120, Comitetul școlar Săncraiu-Eriu 160, Victor Cordiș Siciu 60, Paul Pușcașiu Pria 120, Maria Ciurderan 120, Alex. Boticaș Boian 120, Comitetul școlii primare Crasna 160, Comitetul școlii primare Chereuș 160 Lei.

Administrația.

AVIZ



Au apărut: **Geografia României și a Continentelor** de *Iuliu Vuia*, aprobate cu ord. On. Ministrului dela 5 Iulie 1924, Nr. 361. **Aritmetica și Geometria apropiate** cu ord. 11 Iulie 1924, Nr. 66388. **Cetirile** de același autor cu ord. 13 Febr. a. c. Nr. 30, și **Cetirea clasei IV.** cuprinde întreg materialul de învățământ din istoria Românilor; **ABC-darul** cu ord. 8 Iunie a. c. Nr. 309. Se pot comanda prin toată librăriile și în special dela „**Librăria Diocezană**” din Arad.

Editura.